

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра фінансів, обліку та оподаткування

**М.Т. Шендригоренко, Е.С. Гейер, Л.Я. Шевченко, В.С. Коверза,
О.В. Нсізвестна, В.А. Янковський**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ
ДИСЦИПЛІНИ**

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК

Ступінь: бакалавр

Кривий Ріг
2020

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра фінансів, обліку та оподаткування

**М.Т. Шендригоренко, Е.С. Гейєр, Л.Я. Шевченко, В.С. Коверза,
О.В. Нєізвєстна, В.А. Янковський**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ
ДИСЦИПЛІНИ**

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК

Ступінь: бакалавр

Затверджено на засіданні
кафедри фінансів, обліку та
оподаткування
Протокол № 5
від “30” жовтня 2020 р.

Рекомендовано навчально-
методичною радою ДонНУЕТ
Протокол № 3
від “24” листопада 2020 р.

Кривий Ріг
2020

УДК 657:378.22-051(072)

III 47

Шендригоренко, М.Т.

III 47 Методичні рекомендації для вивчення дисципліни «Бухгалтерський облік» [Текст] /М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М.Туган-Барановського, каф. фінансів, обліку та оподаткування; М.Т. Шендригоренко, Е.С. Гейер, Л.Я. Шевченко, В.С. Коверза, О.В. Неізнестна, В.А. Янковський – Кривий Ріг: [ДонНУЕТ], 2020. – 87 с.

Методичні рекомендації призначені для здобувачів вищої освіти і включають інформацію щодо змісту модулів та тем дисципліни, планів семінарських занять, завдань для самостійного вивчення та розподілу балів за видами робіт, що виконуються ними протягом вивчення дисципліни.

© Шендригоренко М.Т., Гейер Е.С.,
Шевченко Л.Я., Коверза В.С., Неізнестна О.В.,
Янковський В.А., 2020

© Донецький національний
університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського,
2020

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
ЧАСТИНА 1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ.....	7
ЧАСТИНА 2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ.....	18
Змістовий модуль 1. Бухгалтерський облік у системі управління.....	19
Змістовий модуль 2. Господарські процеси і документація.....	27
ЧАСТИНА 3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ.....	56
Змістовий модуль 1. Бухгалтерський облік у системі управління.....	57
Змістовий модуль 2. Господарські процеси і документація.....	71

ВСТУП

Активізація участі України у європейському процесі, поглиблення інтеграційних процесів у напрямку розвитку облікової системи потребує створення оптимальних умов для формування професійних здібностей фахівців з обліку і оподаткування на рівні міжнародних вимог, забезпечення їх конкурентоспроможності на ринку праці.

Навчальна дисципліна «Бухгалтерський облік» забезпечує підготовку здобувачів вищої освіти і разом з іншими дисциплінами формує інтегрований підхід до підготовки економістів.

Ціль - формування професійних компетентностей щодо концептуальних основ бухгалтерського обліку та набуття практичних навичок з використання методики обліку.

Завдання: ознайомлення з концептуальними засадами бухгалтерського обліку як інформаційного джерела для управління діяльністю економічного суб'єкта; вивчення предмету і методу бухгалтерського обліку; ознайомлення із структурою бухгалтерського балансу; вивчення рахунків бухгалтерського обліку; набуття вмінь формувати бухгалтерські записи та документи; ознайомлення з порядком обліку господарських процесів та основами складання фінансової звітності суб'єктом господарювання.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати:

- теоретичні аспекти бухгалтерського обліку, а саме: сутність, завдання і функції;
- основні принципи бухгалтерського обліку;
- законодавчі акти і нормативні документи, які регламентують порядок ведення бухгалтерського обліку на підприємствах і складання звітності;
- класифікацію бухгалтерських рахунків;
- суть та призначення облікової реєстрації;
- форми бухгалтерського обліку;
- порядок документообігу на підприємстві;
- основи складання фінансової звітності суб'єктом господарювання.

Уміти:

- оцінювати сутність господарських операцій, економічних показників;
- відкривати рахунки бухгалтерського обліку і відображати на них господарські операції;
- застосовувати теоретичні знання з бухгалтерського обліку у практичній діяльності;
- використовувати знання Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій при розв'язанні практичних задач;

- відобразити господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку;
- скласти первинні бухгалтерські документи;
- визначити коло обов'язків працівників бухгалтерії;
- організувати інвентаризацію активів та зобов'язань підприємства

ЧАСТИНА І
ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1. Опис початкової дисципліни

Найменування показника	Характеристика навчальної дисципліни
Обов'язкова (для студентів спеціальності "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	Обов'язкова дисципліна
Семестр (осінній / весняний)	осінній
Кількість кредитів	5
Загальна кількість годин	150
Кількість змістових модулів	2
Лекції, години	28
Практичні/семінарські, годин	28
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	94
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	4
самостійної роботи студента	7
Вид контролю	екзамен

2. Програма навчальної дисципліни

Ціль - формування професійних компетентностей щодо концептуальних основ бухгалтерського обліку та набуття практичних навичок з використання методики обліку.

Завдання: ознайомлення з концептуальними засадами бухгалтерського обліку як інформаційного джерела для управління діяльністю економічного суб'єкта; вивчення предмету і методу бухгалтерського обліку; ознайомлення із структурою бухгалтерського балансу; вивчення рахунків бухгалтерського обліку; набуття вмінь формувати бухгалтерські записи та документи; ознайомлення з порядком обліку господарських процесів та основами складання фінансової звітності суб'єктом господарювання.

Предмет: сукупність теоретичних та практичних аспектів формування облікової інформації суб'єктом господарювання.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Тема 1. Бухгалтерський облік: сутність і основи організації

Тема 2. Предмет і метод бухгалтерського обліку

Тема 3. Бухгалтерський баланс

Тема 4. Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис

Тема 5. План рахунків бухгалтерського обліку

Тема 6. Документація і інвентаризація

Тема 7. Облік господарських процесів

Тема 8. Форми бухгалтерського обліку

Тема 9. Основи бухгалтерської (фінансової) звітності

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				
	усього	у тому числі			
		лекц.	пр./сем.	лаб.	СРС
Змістовий модуль 1. Бухгалтерський облік у системі управління					
Тема 1. Бухгалтерський облік: сутність і основи організації	14	2	2	-	10
Тема 2. Предмет і метод бухгалтерського обліку	14	2	2	-	10
Тема 3. Бухгалтерський баланс	18	4	4	-	10
Тема 4. Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис	22	6	6	-	10
Разом за змістовим модулем 1	68	14	14	0	40
Змістовий модуль 2. Господарські процеси і документація					
Тема 5. План рахунків бухгалтерського обліку	20	4	4	-	12
Тема 6. Документація і інвентаризація	14	2	2	-	10
Тема 7. Облік господарських процесів	20	4	4	-	12
Тема 8. Форми бухгалтерського обліку	14	2	2	-	10
Тема 9. Основи бухгалтерської (фінансової) звітності	14	2	2	-	10
Разом за змістовим модулем 2	82	14	14	0	54
Усього годин	150	28	28	-	94

4. Теми семінарських /практичних/ лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема семінарського заняття	Кількість годин
1	Семінар - дискусія Теоретичні основи бухгалтерського обліку	2
2	Семінар виконанням практичних завдань Предмет і об'єкти бухгалтерського обліку: визначення та характеристика	2
3	Семінар - дискусія Економічна сутність, значення та види балансового узагальнення	2
4	Семінар з виконанням практичних завдань Господарські операції та їх вплив на бухгалтерський баланс	2
5	Семінар - дискусія Рахунки бухгалтерського обліку: зміст і побудова	2
6	Семінар з виконанням практичних завдань Класифікація рахунків	2
7	Семінар - дискусія Подвійний запис	2
8	Семінар - дискусія План рахунків бухгалтерського обліку: характеристика рахунків та субрахунків	2
9	Семінар з виконанням практичних завдань План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань підприємства	2
10	Семінар з виконанням практичних завдань Класифікація бухгалтерських документів та організація документообігу. Інвентаризація, її види та порядок проведення	2
11	Семінар з виконанням практичних завдань Характеристика процесу постачання та облік господарських операцій	2
12	Семінар - дискусія Сутність процесу виробництва і реалізації в діяльності підприємства	2
13	Семінар з виконанням практичних завдань Форми ведення бухгалтерського обліку	2
14	Семінар - дискусія Теоретичні основи фінансової звітності підприємства	2
Всього		28

5. Розподіл балів, які отримують студенти

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у випадку проведення екзамену: впродовж семестру (50 балів) та при проведенні підсумкового контролю - екзамену (50 балів).

**Оцінювання студентів протягом семестру
(очна форма навчання)**

№ теми семінарського/ практичного заняття	Аудиторна робота				Позааудиторна робота	Сума балів
	Тестові і завдан ня	Ситуаційні завдання, задачі	Обговорення теоретичних питань теми	ПМК	Завдання для самостійного виконання	
Змістовий модуль 1						
Тема 1	1		2		1	4
Тема 2		2	2		1	5
Тема 3			2		1	3
Тема 3		2			1	3
Тема 4			2		1	3
Тема 4		2			1	3
Тема 4	1			5	1	7
Разом змістовий модуль 1	2	6	8	5	7	28
Змістовий модуль 2						
Тема 5			1		1	2
Тема 5		1			1	2
Тема 6		1	1		1	3
Тема 7		1			1	2
Тема 7			1		1	2
Тема 8		1	1		2	4
Тема 9			1	5	1	7
Разом змістовий модуль 2		4	5	5	8	23
Усього	2	10	13	10	15	50

**Оцінювання студентів протягом семестру
(заочна форма навчання)**

Поточне тестування та самостійна робота			Підсумковий тест (екзамен)	Сума в балах
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Індивідуальне завдання	50	100
15	20	15		

Загальне оцінювання результатів вивчення навчальної дисципліни

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	
60-69	E	3, «задовільно»
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика навчальної дисципліни
Обов'язкова (для студентів спеціальності "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	Обов'язкова дисципліна (для студентів спеціальності 071 «Облік і оподаткування»)
Семестр (осінній / весняний)	осінній
Кількість кредитів	6
Загальна кількість годин	180
Кількість змістових модулів	2
Лекції, години	42
Практичні/семінарські, годин	28
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	110
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	5
самостійної роботи студента	8
Вид контролю	екзамен

2. Програма навчальної дисципліни

Ціль - формування професійних компетентностей щодо концептуальних основ бухгалтерського обліку та набуття практичних навичок з використання методики обліку.

Завдання: ознайомлення з концептуальними засадами бухгалтерського обліку як інформаційного джерела для управління діяльністю економічного суб'єкта; вивчення предмету і методу бухгалтерського обліку; ознайомлення із структурою бухгалтерського балансу; вивчення рахунків бухгалтерського обліку; набуття вмінь формувати бухгалтерські записи та документи; ознайомлення з порядком обліку господарських процесів та основами складання фінансової звітності суб'єктом господарювання.

Предмет: сукупність теоретичних та практичних аспектів формування облікової інформації суб'єктом господарювання.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Тема 1. Бухгалтерський облік: сутність і основи організації

Тема 2. Предмет і метод бухгалтерського обліку

Тема 3. Бухгалтерський баланс

Тема 4. Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис

Тема 5. План рахунків бухгалтерського обліку

Тема 6. Документація і інвентаризація

Тема 7. Облік господарських процесів

Тема 8. Форми бухгалтерського обліку

Тема 9. Основи бухгалтерської (фінансової) звітності

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				
	усього	у тому числі			
		лекц.	пр./сем.	лаб.	СРС
Змістовий модуль 1. Бухгалтерський облік у системі управління					
Тема 1. Бухгалтерський облік: сутність і основи організації	14	2	2	-	10
Тема 2. Предмет і метод бухгалтерського обліку	18	4	2	-	12
Тема 3. Бухгалтерський баланс	20	4	4	-	12
Тема 4. Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис	28	6	6	-	16
Разом за змістовим модулем 1	80	16	14	0	50
Змістовий модуль 2. Господарські процеси і документація					
Тема 5. План рахунків бухгалтерського обліку	22	6	4	-	12
Тема 6. Документація і інвентаризація	18	4	2	-	12
Тема 7. Облік господарських процесів	22	6	4	-	12
Тема 8. Форми бухгалтерського обліку	18	4	2	-	12
Тема 9. Основи бухгалтерської (фінансової) звітності	20	6	2	-	12
Разом за змістовим модулем 2	100	26	14	0	60
Усього годин	180	42	28	-	110

4. Теми семінарських /практичних/ лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема семінарського заняття	Кількість годин
1	Семінар - дискусія Теоретичні основи бухгалтерського обліку	2
2	Семінар виконанням практичних завдань Предмет і об'єкти бухгалтерського обліку: визначення та характеристика	2
3	Семінар - дискусія Економічна сутність, значення та види балансового узагальнення	2
4	Семінар з виконанням практичних завдань Господарські операції та їх вплив на бухгалтерський баланс	2
5	Семінар - дискусія Рахунки бухгалтерського обліку: зміст і побудова	2
6	Семінар з виконанням практичних завдань Класифікація рахунків	2
7	Семінар - дискусія Подвійний запис	2
8	Семінар - дискусія План рахунків бухгалтерського обліку: характеристика рахунків та субрахунків	2
9	Семінар з виконанням практичних завдань План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань підприємства	2
10	Семінар з виконанням практичних завдань Класифікація бухгалтерських документів та організація документообігу. Інвентаризація, її види та порядок проведення	2
11	Семінар з виконанням практичних завдань Характеристика процесу постачання та облік господарських операцій	2
12	Семінар - дискусія Сутність процесу виробництва і реалізації в діяльності підприємства	2
13	Семінар з виконанням практичних завдань Форми ведення бухгалтерського обліку	2
14	Семінар - дискусія Теоретичні основи фінансової звітності підприємства	2
Всього		28

5. Розподіл балів, які отримують студенти

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у випадку проведення екзамену: впродовж семестру (50 балів) та при проведенні підсумкового контролю - екзамену (50 балів).

Оцінювання студентів протягом семестру

№ теми семінарського/ практичного заняття	Аудиторна робота				Позааудиторна робота	Сума балів
	Тестові і завдан ня	Ситуаційні завдання, задачі	Обговорення теоретичних питань теми	ПМК	Завдання для самостійного виконання	
Змістовий модуль 1						
Тема 1	1		2		1	4
Тема 2		2	2		1	5
Тема 3			2		1	3
Тема 3		2			1	3
Тема 4			2		1	3
Тема 4		2			1	3
Тема 4	1			5	1	7
Разом змістовий модуль 1	2	6	8	5	7	28
Змістовий модуль 2						
Тема 5			1		1	
Тема 5		1			1	
Тема 6		1	1		1	
Тема 7		1			1	
Тема 7			1		1	
Тема 8		1	1		2	
Тема 9			1	5	1	
Разом змістовий модуль 2		4	5	5	8	
Усього	2	10	13	10	15	50

Оцінювання студентів протягом семестру (заочна форма навчання)

Поточне тестування та самостійна робота			Підсумковий тест (екзамен)	Сума в балах
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Індивідуальне завдання	50	100
15	20	15		

Загальне оцінювання результатів вивчення навчальної дисципліни

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	
60-69	E	3, «задовільно»
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	

ЧАСТИНА 2
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ
ЗАНЯТЬ

ОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ

Тема 1. Бухгалтерський облік: сутність і основи організації

Семінар 1 «Теоретичні основи бухгалтерського обліку»

Семінар – дискусія

План заняття:

1. Дискусійне обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Поняття та сутність бухгалтерського обліку.
2. Функції бухгалтерського обліку.
3. Користувачі бухгалтерської інформації.
4. Вимірники, які застосовуються в обліку.

2. Презентація доповідей з використанням мультимедійного візуального супроводження.

Теми доповідей – презентацій (здобувачі вищої освіти обирають одну тему і готують міні – доповідь (3 - 4 сторінки) та презентацію до неї):

1. Історичний аспект становлення та розвитку бухгалтерського обліку.
2. Характеристика основних положень Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».
3. Функції бухгалтерського обліку в системі управління підприємством.
4. Види господарського обліку.
5. Облікові вимірники господарських операцій та специфіка їх застосування.
6. Класифікація користувачів облікової інформації.
7. Характеристика інформаційних потреб, що відповідають кожній групі користувачів облікової інформації.
8. Зв'язок бухгалтерського обліку з іншими економічними науками.
9. Вимови до бухгалтерського обліку.
10. Професія бухгалтера: значення та перспективи.
11. Бухгалтерський облік як основне джерело інформації для прийняття рішень.
12. Види обліку: взаємозв'язок та відмінності.
13. Бухгалтерський облік у системі господарського обліку.
14. Тенденції розвитку бухгалтерського обліку в Україні.
15. Історія становлення бухгалтерського обліку в Україні та світі.

16. Сутність бухгалтерського обліку та його характеристика в історичній ретроспективі.

17. Бухгалтерський облік в Україні та світі: порівняльний аспект.

18. Бухгалтерський облік як сфера професійної діяльності.

Тема 2. Предмет, об'єкт і методи бухгалтерського обліку

Семінар 2 «Предмет і об'єкти бухгалтерського обліку: визначення та характеристика»

Семінар з виконанням практичних завдань

1. Обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Визначення предмету бухгалтерського обліку в економічних джерелах інформації.

2. Об'єкти бухгалтерського обліку: визначення та види.

3. Характеристика суб'єктів бухгалтерського обліку.

4. Базові принципи бухгалтерського обліку.

2. Виконання практичних завдань:

1. Проаналізувати точки зору різних економістів щодо визначення предмета та об'єкту бухгалтерського обліку. Результати дослідження економічних джерел інформації занести до таблиці 1.

Таблиця 1- Обґрунтування поглядів науковців щодо визначення поняття «предмет», «об'єкт» бухгалтерського обліку

ПІБ науковця [джерело] 5-8 джерел	Предмет бухгалтерського обліку	Об'єкт бухгалтерського обліку	Визначення	Обґрунтування власної думки

2. У вигляді рисунку вказати класифікацію господарських засобів за їх складом і призначенням. Надати характеристику монетарним і немонетарним активам.

3. У вигляді рисунку вказати класифікацію джерел формування господарських засобів.

Тема 3. Бухгалтерський баланс

Семінар 3 «Економічна сутність, значення та види балансового узагальнення

Семінар – дискусія

План заняття:

1. *Дискусійне обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:*

1. Види балансового узагальнення.
2. Бухгалтерський баланс як головна форма фінансової звітності.
3. Структура бухгалтерського балансу.
4. Вимоги до складання бухгалтерського балансу.
5. Зміст статей балансу (Звіту про фінансовий стан).

2. *Понятійний диктант.*

Тема 3. Бухгалтерський баланс

Семінар 4 «Господарські операції та їх вплив на бухгалтерський баланс» Семінар з виконанням практичних завдань

План заняття:

1. *Обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:*

1. Господарські операції та їх вплив на бухгалтерський баланс.
2. Порядок читання та аналізу статей бухгалтерського балансу.

2. *Виконання практичних завдань:*

1. У вигляді рисунку вказати структуру активу і пасиву балансу підприємства.

2. Таблиця 1 – Господарські засоби та джерела їх формування

№ з/п	Перелік господарських засобів та джерел їх формування	Сума, грн.
1	2	3
1.	Споруда цеху 1	836907,00
2.	Будівля офісу	37320,00
3.	Заборгованість робітникам з оплати праці	98500,00
4.	Вентилятори	375,00
5.	Автомобіль легковий	67520,00
6.	Прибуток нерозподілений	48000,00
7.	Готівка	95,00
8.	Паливо	3030,00
9.	Незавершене виробництво	120400,00
10.	Обладнання для виготовлення шоколаду	42700,00
11.	Статутний капітал	2422227,00
12.	Горіхи лісові	4200,00

Продовження таблиці 1

1	2	3
13.	Споруда складу для зберігання цукерок	15140,00
14.	Автомобіль вантажний	35300,00
15.	Цукор	1360,00
16.	Какао 2 сорту	25200,00
17.	Комбайн для переробки фруктів	82950,00
18.	Заборгованість за електроенергію	121800,00
19.	Молоко сухе	43600,00
20.	Грошові кошти на поточному рахунку	56630,00
21.	Довгострокова дебіторська заборгованість	107900,00
22.	Довгострокові кредити банків	350000,00
23.	Візки для перевезення вантажів у цеху	195200,00
24.	Запасні частини	3100,00
25.	Поточна дебіторська заборгованості	85200,00
26.	Підйомні механізми, частини обладнання	684100,00
27.	Заборгованість органам соціального страхування	15800,00
28.	Резервний капітал	66300,00
29.	Споруда цеху 2	304000,00
30.	Столи письмові	6100,00
31.	Обладнання для виготовлення карамелі	144500,00
32.	Додатковий капітал	25800,00
33.	Інструменти та інвентар	115200,00
34.	Короткострокова кредиторська заборгованість	25800,00
35.	Какао 1 сорту	24600,00
36.	Ліцензія	40200,00
37.	Канцелярські приладдя	900,00
38.	Цукерки «Плюшевий ведмедик» в коробці	85400,00
39.	Патент	3800,00
40.	Тара і тарні матеріали	1300,00

Скласти початковий баланс підприємства на 01.01.2019 р.

Заповнити таблицю 2.

Таблиця 2 – Початковий баланс ТОВ «Світ цукерок» на 01.01.2019 р.

№ з/п	Актив	Сума, тис. грн.	№ з/п	Пасив	Сума, тис. грн.
1	2	3	4	5	6
1	Необоротні активи		1	Власний капітал	
2	Оборотні активи		2	Довгострокові зобов'язання і забезпечення	
3	Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття		3	Поточні зобов'язання і забезпечення	

Продовження таблиці 1

1	2	3	4	5	6
			4.	Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	
	Баланс			Баланс	

3. Від фірми «Інтер» отримано плату готівкою 40000 грн. за послуги (а); засновниками внесено комп'ютер, вартістю 60000 грн. (б); виплачено заробітну плату працівникам у сумі 200000 грн. (в); отримано кредит у сумі 1500000 грн.

Таблиця 1 - Показники балансу підприємства

Показники балансу	Операції			
	а	б	в	г
Активи				
Зобов'язання				
Капітал				
Валюта балансу				

Необхідно заповнити таблицю 1; визначити вплив (в грн.) кожної з наведених операцій на бухгалтерський баланс; використати «+» для позначення збільшення і «-» для позначення зменшення показників балансу.

4. Необхідно перевірити чи правильно відображено вплив операцій на бухгалтерський баланс.

№ з/п	Зміст господарської операції	Активи	Пасиви
1	На поточний рахунок надійшли кошти від дебіторів	- Поточні рахунки в національній валюті	- Кредитори
2	Погашено заборгованість перед кредитором готівкою	+ Готівка	+ Дебітори
3	Придбано товари в кредит	+ Товари	+ Кредитори
4	Взято позику в банку	+ Поточні рахунки в національній валюті	- Кредитори

5. Для наочності змін, які відбуваються у структурі активу і пасиву підприємства складено початковий баланс з невеликою кількістю статей (таблиця 1).

Таблиця 1 - Початковий баланс ТОВ «Прометей»

Актив		Пасив	
стаття	сума, тис. грн	стаття	сума, тис. грн
Грошові кошти та їх еквіваленти	3000	Зареєстрований (пайовий) капітал	2000
Запаси	3000	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	4000
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	4000	Короткострокові кредити банків	1000
		Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	3000
Баланс	10000		10000

5.1. Визначити вплив на структуру активу бухгалтерського балансу операції I типу. Заповнити таблицю 2.

Зміст господарської операції: погашена покупцем дебіторська заборгованість у сумі 100 тис. грн.

Таблиця 2 - Баланс ТОВ «Прометей» (після операцій типу А+ А -)

Актив			Пасив		
стаття	початковий баланс сума, тис. грн	після господарської операції, тис. грн.	стаття	початковий баланс сума, тис. грн	після господарської операції, тис. грн.
Грошові кошти та їх еквіваленти	300		Зареєстрований (пайовий) капітал	200	
Запаси	300		Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	400	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	400		Короткострокові кредити банків	100	
			Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	300	
Баланс	1000			1000	

5.2. Визначити вплив на структуру пасиву бухгалтерського балансу операції II типу. Заповнити таблицю 3.

Зміст господарської операції: за рішенням зборів засновників підприємства частину прибутку в сумі 300 тис. грн направлено на збільшення статутного капіталу.

Таблиця 3 - Баланс ТОВ «Прометей» (після операцій типу П+ П -)

Актив			Пасив		
стаття	початковий баланс сума, тис. грн	після господарської операції, тис. грн.	стаття	початковий баланс сума, тис. грн	після господарської операції, тис. грн.
Грошові кошти та їх еквіваленти	300		Зареєстрований (пайовий) капітал	200	
Запаси	300		Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	400	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	400		Короткострокові кредити банків	100	
			Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	300	
Баланс	1000			1000	

Тема 4. Рахунки бухгалтерського обліку

Семінар 5 «Рахунки бухгалтерського обліку: зміст і побудова»

Семінар - дискусія

План заняття:

1. Дискусійне обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Сутність, призначення та форма рахунків бухгалтерського обліку.
2. Порядок відкриття та закриття рахунків.
3. Порядок записів операцій на активному рахунку.
4. Порядок записів операцій на пасивному рахунку.
5. Порядок записів операцій на активно - пасивному рахунку.

2. Понятійний диктант.

Тема 4. Рахунки бухгалтерського обліку

Семінар 6 «Класифікація рахунків»

Семінар з виконанням практичних завдань

План заняття:

1. Обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Класифікація рахунків за ступенем узагальнення облікових даних.
2. Класифікація рахунків стосовно балансу.
3. Характеристика основних, регулюючих, операційних, бюджетно - розподільних, фінансово - результативних рахунків.
4. Характеристика розподілу регулюючих рахунків залежно від їх призначення.
5. Синтетичні та аналітичні рахунки бухгалтерського обліку.

2. Виконання практичних завдань:

1. Вказати назви рахунків за змістом господарської операції:

Визначити тип операцій:

Операція 1. Зараховано на поточний рахунок кошти на погашення дебіторської заборгованості.

Операція 2. Перераховано з поточного рахунка сума на погашення заборгованості постачальнику за товарно - матеріальні цінності.

Операція 3. Придбано товари у постачальника.

Операція 4. Придбано офісне обладнання.

Операція 5. Зараховано на поточний рахунок дивіденди по акціям.

Операція 6. Нараховано податок на прибуток.

Операція 7. Погашено кредит банку.

2. У вигляді рисунку вказати поділ рахунків бухгалтерського обліку на синтетичні і аналітичні.

3. Відкрити аналітичні рахунки до рахунків: 10, 20, 30, 37. Заповнити таблицю 1.

Таблиця 1 - Аналітичні рахунки до синтетичних рахунків бухгалтерського обліку

Синтетичний рахунок	Субрахунок	Аналітичний рахунок
10 «Основні засоби»		
20 «Виробничі запаси»		
30 «Готівка»		
37 «Розрахунки з різними дебіторами»		

4. Вказати назви бухгалтерських рахунків (субрахунків) до наступних господарських операцій:

- 1) власник вніс готівку в рахунок поповнення статутного капіталу;
- 2) одержано паливо від постачальника;
- 3) придбано матеріали з оплатою з поточного рахунку;
- 4) зараховано короткострокову позику банку на поточний рахунок;
- 5) перераховано з поточного рахунку кошти постачальнику;

- б) частину прибутку направлено на поповнення статутного капіталу;
- 7) видано готівку підзвітній особі.

Тема 4. Рахунки бухгалтерського обліку

Семінар 7 «Подвійний запис» Семінар - дискусія

План заняття:

1. Дискусійне обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Подвійний запис як основа облікового відображення здійснених господарських операцій.
2. Взаємозв'язок між балансом і рахунками.
3. Узагальнення даних поточного бухгалтерського обліку.
4. Практичне використання простої оборотної відомості по синтетичним рахункам.
5. Порядок складання оборотної відомості по аналітичних рахунках.
6. Призначення та порядок формування сальдової відомості.
7. Шаховий оборотний баланс: призначення та порядок формування.

2. Понятійний диктант.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

ГОСПОДАРСЬКІ ПРОЦЕСИ І ДОКУМЕНТАЦІЯ

Тема 5. План рахунків бухгалтерського обліку

Семінар 8 «План рахунків бухгалтерського обліку: характеристика рахунків та субрахунків» Семінар - дискусія

План заняття:

1. Дискусійне обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. План рахунків як основа організації обліку на підприємстві.
2. Зміст Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій № 291 від 30.11.1999 р. (зі змінами).
3. Зміст Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку.

2. *Понятійний диктант.*

Тема 5. План рахунків бухгалтерського обліку

Семінар 9 «План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань підприємства»

Семінар з виконанням практичних завдань

План заняття:

1. *Обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:*

1. Характеристика рахунків класів 0 - 7, що є обов'язковими для всіх підприємств.

2. Характеристика рахунків класу 8 «Витрати за елементами».

3. Характеристика рахунків класу 9 «Витрати діяльності».

2. *Виконання практичних завдань:*

1. Вказати зміст господарських операцій за рахунком 10 «Основні засоби» на підставі використання Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку №291 від 30.11.1999 р. (у редакції від 29.10.2019 р.).

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Д-т	К-т
1		10	13
2		10	15
3		10	18
4		13	10
5		28	10
6		37	10
7		41	10
8		42	10
9		94	10
10		97	10

2. Вказати зміст господарських операцій за рахунком 20 «Виробничі запаси» та 21 «Поточні біологічні активи», 26 «Готова продукція» на підставі використання Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку №291 від 30.11.1999 р. (у редакції від 29.10.2019 р.).

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Д-т	К-т
1		23	20
2		24	20
3		28	20

4		20	40
5		20	63
6		23	21
7		85	21
8		90	21
9		26	23
10		26	25

3. Вказати назви субрахунків до рахунків: 70 «Доходи від реалізації»; 71 «Інший операційний дохід»; 72 «Дохід від участі в капіталі»; 79 «Фінансові результати».

4. Надати відповідь на питання:

1. Характеристика взаємозв'язку рахунків класів 1-6 з бухгалтерським балансом, а класів 7-9 із звітом про фінансові результати.

2. Характеристика основних, інвентарних рахунків бухгалтерського обліку.

3. Регулюючі рахунки бухгалтерського обліку: визначення та приклади практичного використання.

4. Рахунки капіталу та їх характеристика.

Тема 6. Документація і інвентаризація

Семінар 10 «Класифікація бухгалтерських документів та організація документообігу. Інвентаризація, її види та порядок проведення» Семінар з виконанням практичних завдань

План заняття:

1. Обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Бухгалтерські документи, їх призначення та класифікація.
2. Класифікація бухгалтерських документів
3. Документообіг, порядок прийняття документів та їх опрацювання в бухгалтерії суб'єкта господарювання.

4. Інвентаризація як елемент методу бухгалтерського обліку.

5. Оцінка майна і зобов'язань.

2. Виконання практичних завдань:

1. Скласти графік документообігу за наведеною формою (таблиця 1):

Таблиця 1 – Графік документообігу на підприємстві

Вид документа	Місце створення документа	Посадова особа, яка підписує документ	Підстава	Коли створюється документ	Куди передається документ	Термін обробки день	Термін зберігання рік
Накладна на відпуск готової продукції							
Податкова накладна							
Прибуток касовий ордер (форма № КО-1)							
Видатковий касовий ордер							
Акт приймання-передачі (робіт, послуг)							

2. За електронною адресою сайту «ЛІГА - ЗАКОН» (<https://ips.ligazakon.net/document/reader/BZ010820>) необхідно розглянути порядок заповнення Прибуткового касового ордеру, Видаткового касового ордеру. На підставі проведеного дослідження вказаних первинних документів скласти таблицю 1.

Таблиця 1- Прибутковий касовий ордер: загальні вимоги до заповнення

Реквізит	Як заповнюється
Прибутковий касовий ордер №__	Зазначають порядковий номер ПКО, під яким він зареєстрований у Журналі реєстрації прибуткових і видаткових касових документів.
«від»	Зазначається дата складання ПКО. При цьому готівка має бути оприбуткована в день її отримання в повній сумі (п. 11 Положення № 148). ! За несвоєчасне оприбуткування готівки загрожує 5-кратний штраф від неоприбуткованої (несвоєчасно оприбуткованої) суми.
«№ з/п»	Тут завжди проставляється «1» (лист НБУ від 14.06.2018 р. № 50-0007/32822, листи ДФСУ від 15.06.2018 р. № 20639/6/99-99-14-05-01-15)
«Кореспондуючий рахунок/субрахунок»	?
«Код аналітичного рахунку»	?
«Прийнято від»	?
«Підстава»	?
«Додатки»	?
«Підписи головного бухгалтера і касира»	?

3. Таблиця 1 – Господарські операції з руху готівки в касі ТОВ «Буд Майстер» за листопад 2019 р.

№	Документ			Зміст господарських операцій	Сума, грн.
	Дата	№	Назва		
1	5.11.	235	ВКО	Видано підзвіт П.М. Гордієнко на господарські потреби	120,00
2	8.11.	123	ПКО	Одержано в касу готівку для виплати зарплати	72000,00
3	10.11.	236	ВКО	Виплачено заробітну плату працівникам	72000,00
4	17.11.	124	ПКО	Надійшли грошові кошти від покупців за готову продукцію	62000,00
5	17.11.	238	ВКО	Зараховано на поточний рахунок виручку, яка надійшла від покупців	62000,00
6	17.11.	239	ВКО	Видано підзвіт готівку С.І. Зінченко на відрядження	1240,00
7	23.11.	125	ПКО	Відображено відшкодування матеріального збитку завідуючим складом Н.Б. Іващук	10550,00
8	26.11.	127	ПКО	Одержано в касу невитрачений залишок підзвітної суми С.І. Зінченко (звіт від підзвітної особи № 62 від 26.11.2019 р.)	1130,60
9	26.11.	241	ВКО	Видано підзвіт готівку Н.О. Ковальчук на господарські потреби	1000,00
10	26.11.	242	ВКО	Зараховано на поточний рахунок понадлімітний залишок	?

Довідка бухгалтерії:

1. Залишок готівки в касі на 1 листопада 2019 р. – 2300,00 грн.
2. Ліміт грошових коштів в касі – 2300,00 грн.

Необхідно:

1. Скласти журнал реєстрації господарських операцій за листопад 2019 р.
2. Підрахувати залишки на кінець дня за кожним звітом касира протягом місяця.
3. Заповнити прибутковий касовий ордер № 127 від 26 листопада 2019 р.
4. Заповнити видатковий касовий ордер № 242 від 26 листопада 2019 р.
5. Заповнити Касову книгу та скласти звіт касира за 26 листопада 2019 р.
4. За наведеними у системі MOODLE зразками первинних документів скласти:

– Наказ на проведення інвентаризації.

– Акт інвентаризації каси.

Дані для заповнення вказаних документів:

Назва підприємства - ТОВ «Лідер»; дата початку інвентаризації готівки в касі - 1 листопада 2020 р. Дата закінчення - 1 листопада 2020 р.; склад інвентаризаційної комісії: фінансовий директор Іваненко Р.О.; головний бухгалтер Тищенко В.А.; голова профкому Ващенко К.Ю.; касир Дмитренко Г.О.

Станом на 01.11.2020 р. у касі встановлено такий обсяг коштів (купюри):

- 1000 грн. - 25 шт.

- 500 грн. - 120 шт.
  - 200 грн. - 75 шт.
  - 100 грн. - 56 шт.
  - 50 грн. - 15 шт.
  - 10 грн. - 7 шт.
- За обліковими даними: 37890 грн.

Тема 7. Облік господарських процесів

Семінар 11 «Характеристика процесу постачання та облік господарських операцій» Семінар з виконанням практичних завдань

План заняття:

1. Обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Процеси діяльності суб'єкта господарювання.
2. Процес постачання та його характеристика.
3. Характеристика синтетичних та аналітичних рахунків з обліку процесу постачання.
4. Зміст Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» №246 від 20.10.1999 р. (зі змінами).
5. Визначення первинної (фактичної) собівартості вартості придбаних у постачальника запасів.

6. Транспортно - заготівельні витрати та порядок їх розрахунку.

2. Виконання практичних завдань:

1. Заповнити таблицю 1.

Таблиця 1 - Процеси діяльності суб'єкта господарювання та їх характеристика

Господарський процес	Характеристика господарського процесу та його складових
Процес, що характеризує спосіб створення суб'єкта господарювання	?
Процес, що характеризує діяльність суб'єкта господарювання	?
Процес, що характеризує спосіб припинення діяльності суб'єкта господарювання	?

2. Скласти кореспонденцію рахунків за здійсненими господарськими операціями на ТОВ «Лідер» за листопад 2020 року:

1. Оприбутковані на склад підприємства виробничі запаси від постачальника на суму 255000 грн., оплата не проведена.

2. Прийнято до оплати рахунок транспортної організації за перевезення виробничих запасів на суму 9750 грн.

3. Перераховано з поточного рахунку підприємства:

- постачальнику за виробничі запаси – 25500 грн.;
- транспортній організації за перевезення запасів – 9750 грн.

3. Вказати порядок використання аналітичного рахунку «Транспортно - заготівельні витрати».

4. Таблиця 1 - Розрахунок розподілу транспортно-заготівельних витрат і визначення фактичної собівартості придбаних виробничих запасів

Вид запасів	Купівельна вартість, грн.	Транспортно-заготівельні витрати		Фактична собівартість придбаних запасів
		%	Сума, грн. (умовні дані для полегшення розрахунку)	
А	3800	?	?	?
Б	1700	?	?	?
Разом	5500	х	750	6250

Розрахувати: відношення транспортно-заготівельних витрат до купівельної вартості придбаних запасів (%); суму транспортно - заготівельних витрат за видами запасів; фактичну собівартість придбаних виробничих запасів за їх видами (А та Б).

5. Надати відповідь на питання:

1. Основні особливості обліку процесу виробництва, виконання робіт та надання послуг.

2. Особливості обліку процесу реалізації і виявлення фінансових результатів.

3. Порядок визначення фінансового результату від реалізації (прибуток або збиток).

Тема 7. Облік господарських процесів

Семінар 12 «Сутність процесу виробництва і реалізації в діяльності підприємства» Семінар - дискусія

План заняття:

1. Дискусійне обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Економічний зміст процесу виробництва та основні економічні категорії: витрати, собівартість, готова продукція.

2. Загальна характеристика рахунків, пов'язаних з обліком виробництва.
3. Економічний зміст процесу реалізації та основні економічні категорії: реалізована продукція, виручка від реалізації продукції, дохід від реалізації, витрати збуту, фінансовий результат реалізації.
4. Загальна характеристика рахунків, пов'язаних з обліком реалізації.
5. Економічний зміст процесу визначення фінансових результатів і їх розподілу та основні економічні категорії: прибуток (збиток), податки на доходи, платежі до бюджет, дивіденди.
6. Загальна характеристика рахунків, пов'язаних з обліком фінансових результатів.

2. *Понятійний диктант.*

Тема 8. Форми бухгалтерського обліку

Семінар 13 «Форми ведення бухгалтерського обліку» Семінар з виконанням практичних завдань

План заняття:

1. *Обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:*

1. Облікові реєстри: значення в бухгалтерському обліку та класифікація.
2. Технічні прийоми облікової реєстрації.
3. Способи виявлення та виправлення помилок.
4. Форми бухгалтерського обліку.

2. *Виконання практичних завдань:*

1. Заповнити таблицю 1.

Таблиця 1 - Класифікація облікових реєстрів

Класифікаційна ознака	Характеристика
1. За характером запису	
2. За ступенем деталізації записів	
3. За зовнішнім виглядом	
4. За способом графлення	

2. З урахуванням вимог Методичних рекомендацій по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку №356 від 29.12.2000 р. заповнити таблицю 1.

Таблиця 1 - Перелік типових форм облікових регістрів

Номери		Найменування та призначення регістрів
Журналі	Відомостей	
1	2	3
		Облік грошових коштів та грошових документів
1	-	Журнал 1 за кредитом рахунків 30, 31, 33
-	1.1	Відомість за дебетом рахунку 30
-	1.2	Відомість за дебетом рахунку 31
-	1.3	Відомість за дебетом рахунку 33
		Облік довгострокових та короткострокових позик
2	-	Журнал 2 за кредитом рахунків 50, 60
		?
3		Розділ I Журналу 3. Облік розрахунків за товари, роботи, послуги, інших розрахунків і резерву сумнівних боргів (за кредитом рахунків 16, 34, 36, 37, 38, 51, 62, 63, 68)
		Розділ II Журналу 3. Облік розрахунків з бюджетом, облік довгострокових та поточних зобов'язань (за кредитом рахунків 17, 52, 53, 54, 55, 61, 64, 67, 69)
	3.1	?
	3.2	?
	3.3	?
	3.4	?
	3.5	?
	3.6	?
4		Розділ I Журналу 4. Облік основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів та зносу необоротних активів (за кредитом рахунків 10, 11, 12, 13, 19)
	-	Розділ II Журналу 4. Облік капітальних і фінансових інвестицій та інших необоротних активів (за кредитом рахунків 14, 15, 18, 35)
	4.1	?
	4.2	?
	4.3	?
5,5A*	-	Розділ I Журналу 5 і Журналу 5 А за кредитом рахунків 90, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99 і розділ II Журналу 5 і Журналу 5 А за кредитом рахунків з журналів 1, 2, 3, 4, 6
	-	Розділ III Журналу 5 за кредитом рахунків (вказати рахунки)
	-	Розділ III А Журналу 5 А за кредитом рахунків (вказати рахунки)
	-	Розділ III Б Журналу 5 А за кредитом рахунків 20, 22, 39, 65, 66

Продовження таблиці 1

1	2	3
		Розділ IV Журналу 5 і Журналу 5 А Аналітичні дані до рахунка 28 "Товари"
	5.1	Відомість аналітичного обліку запасів
6		Облік доходів і результатів діяльності
	-	Журнал 6 за кредитом рахунків (вказати рахунки)
	-	Розділ II "Аналітичні дані про доходи"
		Облік власного капіталу та забезпечення зобов'язань
7	-	Журнал 7 за кредитом рахунків 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49
	7.1	?
	7.2	?
	7.3	?
-	8	Відомість позабалансового обліку
-		Головна книга
-		Реєстр депонованої заробітної плати
-		Бухгалтерська довідка
-		Аркуш-розшифровка

3. Заповнити таблицю 1.

Таблиця 1 - Способи виправлення помилок у бухгалтерських документах

Спосіб виправлення помилок у бухгалтерських документах	Характеристика способу	2-3 приклади практичного використання
Коректурний		
«Червоного сторно»		
Додаткової проводки		

4. Надати відповідь на питання:

1. Меморіально - ордерна форма обліку та її практичне використання.
2. Послідовність робіт при журнально-ордерній формі обліку.
3. Комп'ютерна форма обліку: визначення та характеристика.

Тема 9. Основи бухгалтерської (фінансової) звітності

Семінар 14 «Теоретичні основи фінансової звітності підприємства»

Семінар - дискусія

План заняття:

1. Дискусійне обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Основні засади та принципи побудови фінансової звітності.
2. Склад фінансової звітності та порядок подання.

3. Класифікація звітності та її необхідність для користувачів.
4. Характеристика основних форм звітності.
5. Консолідована фінансова звітність та її характеристика.

2. Понятійний диктант.

ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ

Тема 1. Бухгалтерський облік: сутність і основи організації

Тема 2. Предмет і метод бухгалтерського обліку

Семінар 1 «Бухгалтерський облік як економічна наука»

Семінар запитань і відповідей

1. Фронтальне та індивідуальне опитування за основними положеннями теми та питаннями самостійного вивчення:

1. Поняття та сутність бухгалтерського обліку.
2. Функції бухгалтерського обліку.
3. Користувачі бухгалтерської інформації.
4. Вимірники, які застосовуються в обліку.
5. Визначення предмету бухгалтерського обліку в економічних джерелах інформації.
6. Об'єкти бухгалтерського обліку: визначення та види.
7. Характеристика суб'єктів бухгалтерського обліку.
8. Принципи бухгалтерського обліку.

2. Презентація доповідей з використанням мультимедійного візуального супроводження.

Теми доповідей – презентацій (здобувачі вищої освіти обирають одну тему і готують міні – доповідь (3 - 4 сторінки) та презентацію до неї):

1. Бухгалтерський облік в системі економічних наук.
2. Економічні категорії в методології обліку.
3. Система господарського обліку в Україні: історичне становлення та розвиток.
4. Історичні аспекти виникнення і розвитку бухгалтерського обліку в Україні.
5. Італійська бухгалтерська школа.
6. Французька бухгалтерська школа.
7. Німецька бухгалтерська школа.
8. Англо-американська бухгалтерська школа.
9. Теорія та методологія бухгалтерського обліку.
10. Праця Луки Пачолі «Трактат про рахунки і записи» та її значення для розвитку бухгалтерської науки.
11. Українські вчені - творці бухгалтерської науки.

12. Підходи науковців до визначення принципів бухгалтерського обліку в Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та аргументація власного підходу.

13. Підходи науковців до визначення сутності господарського обліку та аргументація власного підходу.

14. Підходи науковців до визначення кола користувачів бухгалтерської інформації та аргументація власного підходу.

15. Об'єкти бухгалтерського обліку та їх характеристика.

Тема 3. Бухгалтерський баланс

Тема 4. Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис

Семінар 2 «Значення бухгалтерського балансу та практичне використання рахунків бухгалтерського обліку»

Семінар з виконанням практичних задач

План заняття:

1. Обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Види балансового узагальнення.
2. Бухгалтерський баланс як головна форма фінансової звітності.
3. Структура бухгалтерського балансу.
4. Вимоги до складання бухгалтерського балансу.
5. Зміст статей балансу (Звіту про фінансовий стан).
6. Господарські операції та їх вплив на бухгалтерський баланс.
7. Порядок читання та аналізу статей бухгалтерського балансу.
8. Сутність, призначення та форма рахунків бухгалтерського обліку.
9. Порядок відкриття та закриття рахунків.
10. Класифікація рахунків бухгалтерського обліку.
11. Порядок записів операцій на рахунках бухгалтерського обліку.
12. Подвійний запис як основа облікового відображення здійснених господарських операцій.
13. Взаємозв'язок між балансом і рахунками.
14. Узагальнення даних поточного бухгалтерського обліку.

2. Виконання практичних завдань:

1. Таблиця 1 – Господарські засоби та джерела їх формування

№ з/п	Перелік господарських засобів та джерел їх формування	Сума, грн.
1	2	3
1.	Споруда цеху 1	836907,00
2.	Будівля офісу	37320,00
3.	Заборгованість робітникам з оплати праці	98500,00
4.	Вентилятори	375,00

Продовження таблиці 1

1	2	3
5.	Автомобіль легковий	67520,00
6.	Прибуток нерозподілений	48000,00
7.	Готівка	95,00
8.	Паливо	3030,00
9.	Незавершене виробництво	120400,00
10.	Обладнання для виготовлення шоколаду	42700,00
11.	Статутний капітал	2422227,00
12.	Горіхи лісові	4200,00
13.	Споруда складу для зберігання цукерок	15140,00
14.	Автомобіль вантажний	35300,00
15.	Цукор	1360,00
16.	Какао 2 сорту	25200,00
17.	Комбайн для переробки фруктів	82950,00
18.	Заборгованість за електроенергію	121800,00
19.	Молоко сухе	43600,00
20.	Грошові кошти на поточному рахунку	56630,00
21.	Довгострокова дебіторська заборгованість	107900,00
22.	Довгострокові кредити банків	350000,00
23.	Візки для перевезення вантажів у цеху	195200,00
24.	Запасні частини	3100,00
25.	Поточна дебіторська заборгованість	85200,00
26.	Підйомні механізми, частини обладнання	684100,00
27.	Заборгованість органам соціального страхування	15800,00
28.	Резервний капітал	66300,00
29.	Споруда цеху 2	304000,00
30.	Столи письмові	6100,00
31.	Обладнання для виготовлення карамелі	144500,00
32.	Додатковий капітал	25800,00
33.	Інструменти та інвентар	115200,00
34.	Короткострокова кредиторська заборгованість	25800,00
35.	Какао 1 сорту	24600,00
36.	Ліцензія	40200,00
37.	Канцелярські приладдя	900,00
38.	Цукерки «Плюшевий ведмедик» в коробці	85400,00
39.	Патент	3800,00
40.	Тара і тарні матеріали	1300,00

Скласти початковий баланс підприємства на 01.01.2019 р.
Заповнити таблицю 2.

Таблиця 2 – Початковий баланс ТОВ «Світ цукерок» на 01.01.2019 р.

№ з/п	Актив	Сума, тис. грн.	№ з/п	Пасив	Сума, тис. грн.
1	2	3	4	5	6
1	Необоротні активи		1	Власний капітал	
2	Оборотні активи		2	Довгострокові зобов'язання і забезпечення	
3	Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття		3	Поточні зобов'язання і забезпечення	
4			4	Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	
	Баланс			Баланс	

3. Від фірми «Інтер» отримано плату готівкою 40000 грн. за послуги (а); засновниками внесено комп'ютер, вартістю 60000 грн. (б); виплачено заробітну плату працівникам у сумі 200000 грн. (в); отримано кредит у сумі 1500000 грн.

Таблиця 1 - Показники балансу підприємства

Показники балансу	Операції			
	а	б	в	г
Активи				
Зобов'язання				
Капітал				
Валюта балансу				

Необхідно заповнити таблицю 1; визначити вплив (в грн.) кожної з наведених операцій на бухгалтерський баланс; використати «+» для позначення збільшення і «-» для позначення зменшення показників балансу.

4. Необхідно перевірити чи правильно відображено вплив операцій на бухгалтерський баланс.

№ з/п	Зміст господарської операції	Активи	Пасиви
1	На поточний рахунок надійшли кошти від дебіторів	- Поточні рахунки в національній валюті	- Кредитори
2	Погашено заборгованість перед кредитором готівкою	+ Готівка	+ Дебітори
3	Придбано товари в кредит	+ Товари	+ Кредитори
4	Взято позику в банку	+ Поточні рахунки в національній валюті	- Кредитори

5. У вигляді рисунку вказати поділ рахунків бухгалтерського обліку на синтетичні і аналітичні.

6. Відкрити аналітичні рахунки до рахунків: 10, 20, 30, 37. Заповнити таблицю 1.

Таблиця 1 - Аналітичні рахунки до синтетичних рахунків бухгалтерського обліку

Синтетичний рахунок	Субрахунок	Аналітичний рахунок
10 «Основні засоби»		
20 «Виробничі запаси»		
30 «Готівка»		
37 «Розрахунки з різними дебіторами»		

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 ГОСПОДАРСЬКІ ПРОЦЕСИ І ДОКУМЕНТАЦІЯ

Тема 5. План рахунків бухгалтерського обліку

Тема 6. Документація і інвентаризація

**Семінар 3 «Бухгалтерський облік господарських операцій:
кореспонденції рахунків та організація документообігу»**

Семінар з виконанням практичних задач

План заняття:

1. Обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Характеристика рахунків класів 0 - 7, що є обов'язковими для всіх підприємств.
2. Характеристика рахунків класу 8 «Витрати за елементами».
3. Характеристика рахунків класу 9 «Витрати діяльності».
4. Бухгалтерські документи, їх призначення та класифікація.
5. Класифікація бухгалтерських документів.
6. Документообіг, порядок прийняття документів та їх опрацювання в бухгалтерії суб'єкта господарювання.
7. Інвентаризація як елемент методу бухгалтерського обліку.
8. Оцінка майна і зобов'язань.

2. Виконання практичних завдань:

1. Вказати зміст господарських операцій за рахунком 10 «Основні засоби» на підставі використання Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку №291 від 30.11.1999 р. (у редакції від 29.10.2019 р.).

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Д-т	К-т
1		10	13
2		10	15
3		10	18
4		13	10
5		28	10
6		37	10
7		41	10
8		42	10
9		94	10
10		97	10

2. Вказати зміст господарських операцій за рахунком 20 «Виробничі запаси» та 21 «Поточні біологічні активи», 26 «Готова продукція» на підставі використання Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку №291 від 30.11.1999 р. (у редакції від 29.10.2019 р.).

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Д-т	К-т
1		23	20
2		24	20
3		28	20
4		20	40
5		20	63
6		23	21
7		85	21
8		90	21
9		26	23
10		26	25

3. Вказати назви субрахунків до рахунків: 70 «Доходи від реалізації»; 71 «Інший операційний дохід»; 72 «Дохід від участі в капіталі»; 79 «Фінансові результати».

4. Скласти графік документообігу за наведеною формою (таблиця 1):

Таблиця 1 – Графік документообігу на підприємстві

Вид документа	Місце створення документа	Посадова особа, яка підписує документ	Підстава	Коли створюється документ	Куди передається документ	Термін обробки день	Термін зберігання рік
1	2	3	4	5	6	7	8
Накладна на відпуск готової продукції							
Податкова накладна							

Продовження таблиці 1

1	2	3	4	5	6	7	8
Прибуток касовий ордер (форма № КО-1)							
Видатковий касовий ордер							
Акт приймання-передачі (робіт, послуг)							

3. Таблиця 1 – Господарські операції з руху готівки в касі ТОВ «Буд Майстер» за листопад 2019 р.

№ з/п	Документ			Зміст господарських операцій	Сума, грн.
	Дата	№	Назва		
1	5.11.	235	ВКО	Видано підзвіт П.М. Гордієнко на господарські потреби	120,00
2	8.11.	123	ПКО	Одержано в касу готівку для виплати зарплати	72000,00
3	10.11.	236	ВКО	Виплачено заробітну плату працівникам	72000,00
5	17.11.	124	ПКО	Надійшли грошові кошти від покупців за готову продукцію	62000,00
6	17.11.	238	ВКО	Зараховано на поточний рахунок виручку, яка надійшла від покупців	62000,00
7	17.11.	239	ВКО	Видано підзвіт готівку С.І. Зінченко на відрядження	1240,00
8	23.11.	125	ПКО	Відображено відшкодування матеріального збитку завідуючим складом Н.Б. Іващук	10550,00
11	26.11.	127	ПКО	Одержано в касу невитрачений залишок підзвітної суми С.І. Зінченко (звіт від підзвітної особи № 62 від 26.11.2019 р.)	1130,60
12	26.11.	241	ВКО	Видано підзвіт готівку Н.О. Ковальчук на господарські потреби	1000,00
13	26.11.	242	ВКО	Зараховано на поточний рахунок понадлімітний залишок	?

Довідка бухгалтерії:

1. Залишок готівки в касі на 1 листопада 2019 р. – 2300,00 грн.
2. Ліміт грошових коштів в касі – 2300,00 грн.

Необхідно:

1. Скласти журнал реєстрації господарських операцій за листопад 2019 р.
2. Підрахувати залишки на кінець дня за кожним звітом касира протягом місяця.
3. Заповнити прибутковий касовий ордер № 127 від 26 листопада 2019 р.
4. Заповнити видатковий касовий ордер № 242 від 26 листопада 2019 р.
5. Заповнити Касову книгу та скласти звіт касира за 26 листопада 2019 р.
4. За наведеними у системі MOODLE зразками первинних документів скласти:
  - Наказ на проведення інвентаризації.
  - Акт інвентаризації каси.

Дані для заповнення вказаних документів:

Назва підприємства - ТОВ «Лідер»; дата початку інвентаризації готівки в касі - 1 листопада 2020 р. Дата закінчення - 1 листопада 2020 р.; склад інвентаризаційної комісії: фінансовий директор Іваненко Р.О.; головний бухгалтер Тищенко В.А.; голова профкому Ващенко К.Ю.; касир Дмитренко Г.О.

Станом на 01.11.2020 р. у касі встановлено такий обсяг коштів (купюри):

- 1000 грн. - 25 шт.
- 500 грн. - 120 шт.
- 200 грн. - 75 шт.
- 100 грн. - 56 шт.
- 50 грн. - 15 шт.
- 10 грн. - 7 шт.

За обліковими даними: 37890 грн.

Тема 7. Облік господарських процесів

Тема 8. Форми бухгалтерського обліку

Тема 9. Основи бухгалтерської (фінансової) звітності

Семінар 4 «Характеристика форм бухгалтерського обліку та фінансової звітності суб'єкта господарювання»

Семінар з виконанням практичних задач

План заняття:

1. Обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Процеси діяльності суб'єкта господарювання.
2. Облік процесу створення суб'єкта господарювання.
3. Облік процесу постачання.
4. Облік процесу виробництва, виконання робіт та надання послуг.
5. Облік процесу реалізації.
6. Облік процесу припинення діяльності суб'єктом господарювання.
7. Облікові регістри: значення в бухгалтерському обліку та класифікація.
8. Технічні прийоми облікової реєстрації.
9. Способи виявлення та виправлення помилок.
10. Форми бухгалтерського обліку.
11. Основні засади та принципи побудови фінансової звітності.
12. Склад фінансової звітності та порядок подання.
13. Класифікація звітності та її необхідність для користувачів.
14. Характеристика основних форм звітності.

15. Консолідована фінансова звітність та її характеристика.

2. Виконання практичних завдань:

1. Скласти кореспонденцію рахунків за здійсненими господарськими операціями на ТОВ «Лідер» за листопад 2020 року:

1. Оприбутковані на склад підприємства виробничі запаси від постачальника на суму 255000 грн., оплата не проведена.

2. Прийнято до оплати рахунок транспортної організації за перевезення виробничих запасів на суму 9750 грн.

3. Перераховано з поточного рахунку підприємства:

- постачальнику за виробничі запаси – 25500 грн.;

- транспортній організації за перевезення запасів – 9750 грн.

2. Вказати порядок використання аналітичного рахунку «Транспортно - заготівельні витрати».

3. Таблиця 1 - Розрахунок розподілу транспортно-заготівельних витрат і визначення фактичної собівартості придбаних виробничих запасів

Вид запасів	Купівельна вартість, грн.	Транспортно-заготівельні витрати		Фактична собівартість придбаних запасів
		%	Сума, грн. (умовні дані для полегшення розрахунку)	
А	3800	?	?	?
Б	1700	?	?	?
Разом	5500	х	750	6250

Розрахувати: відношення транспортно-заготівельних витрат до купівельної вартості придбаних запасів (%); суму транспортно - заготівельних витрат за видами запасів; фактичну собівартість придбаних виробничих запасів за їх видами (А та Б).

4. Заповнити таблицю 1.

Таблиця 1 - Класифікація облікових реєстрів

Класифікаційна ознака	Характеристика
1. За характером запису	
2. За ступенем деталізації записів	
3. За зовнішнім виглядом	
4. За способом графлення	

5. Заповнити таблицю 1.

Таблиця 1 - Способи виправлення помилок у бухгалтерських документах

Спосіб виправлення помилок у бухгалтерських документах	Характеристика способу	2-3 приклади практичного використання
Коректурний		
«Червоного сторно»		
Додаткової проводки		

6. Необхідно заповнити баланс, Ф. № 1 ТОВ «Лідер» на 31 грудня 2019р. на основі нижче наведених даних. Завдання виконати на типовому бланку.

Таблиця 1 – Дані для складання балансу підприємства

Найменування засобів та джерел їх утворення	Сума, тис. грн.
Будинки та споруди (основні засоби)	69285
Незавершене виробництво	2100
Грошові кошти у касі підприємства	175
Паливо	1460
Додатковий капітал	4800
Прибуток нерозподілений	2300
Готова продукція	7000
Заборгованість бюджету	560
Статутний капітал	103580
Поточний рахунок підприємства	31080
Короткострокові кредити банку	240
Сировина й матеріали	10705
Розрахунки з вітчизняними постачальниками	2700
Заборгованість з іншими дебіторами	35
Заборгованість з підзвітними особами	70
Заборгованість з оплати праці перед працівниками	6860
Заборгованість з соціального страхування	870

3. Індивідуальне завдання.

Індивідуальне завдання з навчальної дисципліни «Бухгалтерський облік» передбачає самостійне вирішення завдань.

1. Визначити, які з наведених нижче показників відносяться до оборотних активів, а які до необоротних активів.

Дані для виконання:

Незавершене виробництво, нематеріальні активи, готова продукція, виробничі запаси, довгострокові фінансові інвестиції, довгострокова дебіторська заборгованість, грошові кошти в іноземній валюті, малоцінні та швидкозношувані предмети, товари, основні засоби, готівка в касі.

2. Вибрати з наведеного нижче опису засоби та предмети праці.

1) вугілля; 2) будівля фабрики; 3) верстати; 4) відра оцинковані; 5) сталь листовая; 6) масло машинне; 7) автомобіль; 8) цвяхи; 9) машинка друкарська; 10) готівка в касі; 11) готова продукція; 12) незавершене виробництво; 13) товари відвантажені.

3. За допомогою вимірників в обліку (натуральних, трудових і грошових) зазначити, які з них застосовуються в наступних випадках:

- 1) підприємство одержало короткострокову позику банку – 10000 грн.;
- 2) слюсар Вознюк В.К. фактично відпрацював 188 год;
- 3) працівники цеху відпрацювали в нічний час 960 людино/годин;
- 4) перераховано постачальнику з поточного рахунку підприємства 5000 грн. за матеріали;
- 5) від ТОВ «Світ фарб» надійшла фарба – 12 кг;
- 6) відвантажено партію шампанського «Українське» – 300 пляшок по 60 грн. за пляшку;
- 7) в касу оприбутковано 2000 грн. від продажу продукції;
- 8) надійшли на склад з виробництва жіночі пальто – 250 шт. по 1140 грн з одиницю;
- 10) придбано підзвітною особою 10 кг цвяхів.

4. визначити види вимірників, які використовуються в обліку, і записати їх в таблицю наступної форми:

Назва цінностей, послуг та витрат праці	Види вимірників		
	натуральні	грошові	трудові

Дані для виконання:

- 1) бензин – 300 л;
- 2) акції – 120 грн за одну;
- 3) відпрацьований робітниками час – 24 люд/год;
- 4) вантажні автомобілі – 3 шт;
- 5) 5дошки – 30 м³;
- 6) грошові кошти на поточному рахунку в банку – 30150 грн;
- 7) запасні частини до автомобілів – 380 грн;
- 8) цукор – 100 кг;
- 9) відра – 20 шт;
- 10) сейфи металеві – 8 шт;
- 11) фарба – 15 кг;
- 12) лічильники електроенергії – 8 шт;
- 13) грошові кошти в касі – 2050 грн;

5. Відомо, що предмет бухгалтерського обліку розкривається через об'єкти, що обліковуються та поділяються на дві групи відповідно до економічного змісту та призначення. Вказати, що це за групи, та, використовуючи наведені дані, згрупувати їх в таблицю наступної форми:

Гр.1. Об'єкти, що забезпечують господарську діяльність підприємства	Гр.2. Об'єкти, що складають господарську діяльність підприємства
---	--

Дані для виконання:

- 1) земельні ділянки, 2) процес виробництва, 3) запасні частини, 4) товари, 5) статутний капітал, 6) паливо, 7) процес постачання, 8) довгострокові позики, 9) прибуток, 10) нематеріальні активи, 11) витрати на збут, 12) процес придбання.

6. Заповнити наступну таблицю, віднести наведені нижче господарські операції до відповідних господарських процесів.

Господарський процес	Господарські операції
1. Постачання	
2. Виробництво	
3. Реалізація	

Дані для виконання:

- 1) придбано основні засоби у ТОВ "Гарант";
- 2) відвантажено покупцю готову продукцію;
- 3) відпущено зі складу матеріали на основне виробництво;
- 4) нараховано заробітну плату робітникам основного виробництва;
- 5) отримано в касу готівку за реалізовану продукцію;
- 6) оприбутковано на склад запасні частини від постачальника;
- 7) нараховано знос обладнання, що використовується у виробництві.

7. Вибрати тільки ті дані, які знаходять своє відображення в балансі (Звіті про фінансовий стан) підприємства.

Дані для виконання:

- 1) грошові кошти; 2) заборгованість перед банком; 3) чисельність працюючих на підприємстві; 4) основні засоби; 5) номер договору купівлі-продажу продукції; 6) дебіторська заборгованість; 7) рівень кваліфікації кадрів; 8) запаси; 9) нематеріальні активи; 10) кількість комп'ютерів на підприємстві; 11) земля; 12) управлінські здібності персоналу; 13) сімейний стан керівника підприємства; 14) адреса проживання головного бухгалтера.

8. Із наведеного переліку необхідно віднести статті до активу чи пасиву балансу; визначити величину власного капіталу підприємства.

- 1) розрахунки з оплати праці – 14190 грн.; 2) основні засоби – 146800 грн.; 3) матеріали – 24560 грн.; 4) розрахунки з постачальниками – 2600 грн.; 5) короткострокові кредити банку – 3100 грн.; 6) кредитори – 4040 грн.; 7) готівка – 1500 грн.; 8) поточний рахунок – 18340 грн.; 9) дебітори – 3840 грн.; 10) додатковий капітал – 200000 грн.; 11) резервний капітал – 100000 грн.; 12) зареєстрований (пайовий) капітал – 400000 грн.; 13) власний капітал - ?

9. У вигляді рисунку вказати структуру активу і пасиву балансу підприємства. Надати характеристику основним статтям бухгалтерського балансу.

10. Для наочності змін, які відбуваються у структурі активу і пасиву підприємства складено початковий баланс з невеликою кількістю статей (таблиця 1).

Таблиця 1 - Початковий баланс ТОВ «Прометей»

Актив		Пасив	
стаття	сума, тис. грн	стаття	сума, тис. грн
1	2	3	4
Грошові кошти та їх еквіваленти	3000	Зареєстрований (пайовий) капітал	2000

Продовження таблиці 1

1	2	3	4
Запаси	3000	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	4000
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	4000	Короткострокові кредити банків	1000
		Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	3000
Баланс	10000		10000

10.1. Визначити вплив на структуру активу бухгалтерського балансу операції I типу. Заповнити таблицю 2.

Зміст господарської операції: погашена покупцем дебіторська заборгованість у сумі 100 тис. грн.

Таблиця 2 - Баланс ТОВ «Прометей» (після операцій типу А+ А -)

Актив			Пасив		
стаття	початковий баланс сума, тис. грн	після господарської операції, тис. грн.	стаття	початковий баланс сума, тис. грн	після господарської операції, тис. грн.
Грошові кошти та їх еквіваленти	300		Зареєстрований (пайовий) капітал	200	
Запаси	300		Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	400	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	400		Короткострокові кредити банків	100	
			Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	300	

Баланс	1000			1000	
--------	------	--	--	------	--

10.2. Визначити вплив на структуру пасиву бухгалтерського балансу операції II типу. Заповнити таблицю 3.

Зміст господарської операції: за рішенням зборів засновників підприємства частину прибутку в сумі 300 тис. грн направлено на збільшення статутного капіталу.

Таблиця 3 - Баланс ТОВ «Прометей» (після операцій типу П+ П -)

Актив			Пасив		
стаття	початковий баланс сума, тис. грн	після господарської операції, тис. грн.	стаття	початковий баланс сума, тис. грн	після господарської операції, тис. грн.
Грошові кошти та їх еквіваленти	300		Зареєстрований (пайовий) капітал	200	
Запаси	300		Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	400	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	400		Короткострокові кредити банків	100	
			Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	300	
Баланс	1000			1000	

10.3. Визначити вплив на структуру активу і пасиву бухгалтерського балансу операції III типу. Заповнити таблицю 4.

Зміст господарської операції: отримано на поточний рахунок підприємства (стаття «Грошові кошти та їх еквіваленти») короткостроковий кредит банку в сумі 500 тис. грн.

Таблиця 4 - Баланс ТОВ «Прометей» (після операцій типу А+ П +)

Актив			Пасив		
стаття	початковий баланс сума, тис. грн	після господарської операції, тис. грн.	стаття	початковий баланс сума, тис. грн	після господарської операції, тис. грн.
Грошові кошти та їх еквіваленти	300		Зареєстрований (пайовий) капітал	200	
Запаси	300		Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	400	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	400		Короткострокові кредити банків	100	
			Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	300	
Баланс	1000			1000	

10.4. Визначити вплив на структуру активу і пасиву бухгалтерського балансу операції IV типу. Заповнити таблицю 5.

Зміст господарської операції: перераховано підприємством з поточного рахунка в банку заборгованість за раніше отриманим кредитом на суму 100 тис. грн.

Таблиця 5 - Баланс ТОВ «Прометей» (після операцій типу А- П -)

Актив			Пасив		
стаття	початковий баланс сума, тис. грн	після господарської операції, тис. грн.	стаття	початковий баланс сума, тис. грн	після господарської операції, тис. грн.
1	2	3	4	5	6
Грошові кошти та їх еквіваленти	300		Зареєстрований (пайовий) капітал	200	

Продовження таблиці 5

1	2	3	4	5	6
Запаси	300		Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	400	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	400		Короткострокові кредити банків	100	
			Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	300	
Баланс	1000			1000	

11. Надати економічну характеристику рахунків бухгалтерського обліку (10, 20, 23, 26, 30, 37, 40, 44, 63, 68) за такою схемою:

- повна назва рахунку відповідно до Плану рахунків;
- відношення рахунку до балансу;
- структура рахунку;
- об'єкти, що на ньому обліковуються.

12. За наведених нижче Т – рахунках відображені господарські операції.

Сформулювати зміст операцій та визначити бухгалтерські проводки. Підрахувати обороти та кінцеві залишки.

«Сировина і матеріали»		«Рахунки в банках»		«Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	
Дт	Кт	Дт	Кт	Дт	Кт
С-до-108000		С-до-200000			С-до-18000
1) 41800		1) 70055		2) 180000	1) 90000
2) 80000		3) 90000		4) 705400	3) 40070
3) 60000	5)		2) 118000		
70000			4) 50900		
4) 20500					
		об. ?	об. ?	об. ?	об. ?
об. ?	об. ?				
С-до ?		С-до - ?			С-до - ?

«Розрахунки з підзвітними особами»

Дт	Кт
С-до-8000	1) 21400 2) 3000
3) 27700	
об. ?	об.?
С-до ?	

13. Скласти бухгалтерські проводки (кореспонденцію рахунків) для наступних господарських операцій, способом подвійного запису.

Дані для виконання:

- 1) оприбутковано до каси грошові кошти, що надійшли з поточного рахунку підприємства;
- 2) оплачено постачальнику вартість товарно- матеріальних цінностей, що надійшли на підприємство;
- 3) видано підзвітній особі з каси грошові кошти на службове відрядження;
- 4) оприбутковано надлишок паливно – мастильних матеріалів, виявлений в процесі інвентаризації складу;
- 5) Перераховано з каси на поточний рахунок грошові кошти.

14. Необхідно вибрати правильний варіант кореспонденції рахунків (таблиця 1).

Таблиця 1 - Господарські операції підприємства

Зміст господарської операції	Сума, грн.	Варіант відповіді	Д-т	К-т
Оприбутковано на склад готову продукцію за фактичною собівартістю	100000	1	26	23
		2	23	26
		3	90	26
Відвантажено покупцям готову продукцію	80000	1	90	26
		2	79	90
		3	36	70
Оплачено з поточного рахунку залізничний тариф за перевезення реалізованої продукції	12000	1	31	36
		2	92	31
		3	93	31
Отримано на поточний рахунок кошти від покупців за продукцію	92000	1	31	70
		2	36	31
		3	31	36

15. Скласти кореспонденцію рахунків за змістом господарської операції:

Визначити тип операцій:

Операція 1. Зараховано на поточний рахунок кошти на погашення

дебіторської заборгованості.

Операція 2. Перераховано з поточного рахунка сума на погашення заборгованості постачальнику за товарно - матеріальні цінності.

Операція 3. Придбано товари у постачальника.

Операція 4. Придбано офісне обладнання.

Операція 5. Зараховано на поточний рахунок дивіденди по акціям.

Операція 6. Нараховано податок на прибуток.

Операція 7. Погашено кредит банку.

ЧАСТИНА 3
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ

Тема 1. Бухгалтерський облік: сутність і основи організації

Методи контролю: усне опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*
2. *Самостійно опрацюйте питання:*
  1. Історія становлення та розвитку бухгалтерського обліку.
  2. Історія становлення обліково-правової культури в Україні.
  3. Італійська бухгалтерська школа.
  4. Французька бухгалтерська школа.
  5. Німецька бухгалтерська школа.
  6. Англо-американська бухгалтерська школа.
  7. Господарський облік: визначення та сутність.
  8. Види облікових вимірників та їх практичне використання.
  9. Види господарського обліку, їх зміст та взаємозв'язок.
  10. Бухгалтерський облік: поняття, принципи, функції і завдання.
3. *Підготуйте доповідь та її презентацію за обраною темою:*
  1. Бухгалтерський облік як наука.
  2. Бухгалтерський облік в системі економічних наук.
  3. Економічні категорії в методології обліку.
  4. Система господарського обліку в Україні: історичне становлення та розвиток.
  5. Історичні аспекти виникнення і розвитку бухгалтерського обліку в Україні.
  6. Італійська бухгалтерська школа.
  7. Французька бухгалтерська школа.
  8. Німецька бухгалтерська школа.
  9. Англо-американська бухгалтерська школа.
  10. Теорія та методологія бухгалтерського обліку.
  11. Праця Луки Пачолі «Трактат про рахунки і записи» та її значення для розвитку бухгалтерської науки.
  12. Українські вчені - творці бухгалтерської науки.
  13. Підходи науковців до визначення принципів бухгалтерського обліку в Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та аргументація власного підходу.

16. Підходи науковців до визначення сутності господарського обліку та аргументація власного підходу.

17. Підходи науковців до визначення кола користувачів бухгалтерської інформації та аргументація власного підходу.

18. Підходи науковців до визначення функцій бухгалтерського обліку та аргументація власного підходу.

19. Підходи науковців до визначення принципів бухгалтерського обліку та звітності та аргументація власного підходу.

20. Види господарського обліку та їх характеристика.

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Бурлан С.А., Каткова Н.В. Бухгалтерський облік (загальна теорія): навч. посіб. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2018. 272 с.
2. Лишиленко О.В. Бухгалтерський облік: підручн. Київ: Центр навчальної літератури, 2017. 670 с.

Допоміжна

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 лип. 1999 р. № 996-XIV. URL: http://www.nibu.factor.ua/ukr/info/Zak_basa/Z996/

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України. URL: <http://www.rada.gov.ua>
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.

Тема 2. Предмет і метод бухгалтерського обліку

Методи контролю: усне опитування, оцінювання виконаних завдань

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*
2. *Самостійно опрацюйте питання:*
  1. Суть господарських засобів та їх класифікація.
  2. Господарські засоби (ресурси, майно, активи) та їх характеристика.
  3. Оборотні і необоротні засоби в діяльності підприємства.
  4. Джерела утворення господарських засобів: визначення та класифікація.
  5. Метод бухгалтерського обліку.
3. *Виконання завдань:*

1. Надати характеристику об'єктам бухгалтерського обліку. Заповнити таблицю 1.

Таблиця 1 - Об'єкти бухгалтерського обліку

Об'єкти бухгалтерського обліку	
Господарські засоби	
Джерела утворення	

2. Запаси, незавершене виробництво, нематеріальні активи, готова продукція, виробничі запаси, довгострокові фінансові інвестиції, довгострокова дебіторська заборгованість, грошові кошти в іноземній валюті, малоцінні та швидкозношувані предмети, товари, основні засоби, готівка в касі.

Вказати, які з наведених статей відносяться до оборотних активів, а які до необоротних. Заповнити таблицю 1.

Таблиця 1 - Активи підприємства

№з/п	Активи	
	оборотні	необоротні

3. Річковий пісок, цемент, залізна руда, вугілля, будівля транспортного цеху, верстат, сталь листовая, стіл дерев'яний, паливо для вантажівок, готова продукція, товари, готівка в касі, готівка на рахунках у банку.

Вибрати з наведеного опису засоби та предмети праці.

4. За допомогою вимірників в обліку (натуральних, трудових і грошових) зазначити, які з них застосовуються в наступних випадках:

- 1) підприємство одержало короткострокову позику банку – 100 тис. грн.;
- 2) слюсар Павленко А.Л. фактично відпрацював 188 год;
- 3) працівники цеху відпрацювали в нічний час 960 людино/годин;
- 4) перераховано поставальнику з поточного рахунку 15000 грн. за матеріали;
- 5) від ТОВ «Світ фарб» надійшла фарба – 22 кг;
- 6) у касу оприбутковано 12000 грн. від продажу продукції покупцям;
- 7) надійшли на склад з виробництва жіночі сукні – 1250 шт. по 640 грн.;
- 8) під час пожежі будівлі складу втрачено матеріалів на суму 540 тис. грн.;
- 9) придбано підзвітною особою канцелярських товарів на суму 2 тис. грн.;
- 10) касир перерахував до банку 60 тис. грн.

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Бурлан С.А., Каткова Н.В. Бухгалтерський облік (загальна теорія): навч. посіб. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2018. 272 с.
2. Лень В., Гливенко В. Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2018. 608 с.

- Ткаченко Н.М. Теорія бухгалтерського обліку: підручн. Друге видання, допов. і переробл. Київ: Алерта, 2020. 192 с.

Допоміжна

- Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 лип. 1999 р. № 996-XIV. URL: http://www.nibu.factor.ua/ukr/info/Zak_basa/Z996/

Інформаційні ресурси

- Верховна Рада України. URL: <http://www.rada.gov.ua>
- Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.

Тема 3. Бухгалтерський баланс

Методи контролю: усне опитування, оцінювання виконаних завдань

Завдання для самостійної роботи:

- Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.
- Самостійно опрацюйте питання:
  - Балансовий метод відображення як спосіб розмежування господарських засобів і джерел їх утворення за функціональними ознаками.
  - Побудова бухгалтерського балансу.
  - Структура розділів активи у балансу.
  - Структура розділів пасиву балансу.
  - Зміст НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».
  - Типи господарських операцій і їх вплив на бухгалтерський баланс.
- Виконання завдань:
  - Перелік господарських засобів та джерел їх формування у ТОВ «Світ цукерок» на 01.01.2019 р.

Таблиця 1 – Господарські засоби та джерела їх формування

№ з/п	Перелік господарських засобів та джерел їх формування	Сума, грн.
1	2	3
1.	Споруда цеху 1	836907,00
2.	Будівля офісу	37320,00
3.	Заборгованість робітникам з оплати праці	98500,00
4.	Вентилятори	375,00
5.	Автомобіль легковий	67520,00
6.	Прибуток нерозподілений	48000,00
7.	Готівка	95,00
8.	Паливо	3030,00
9.	Незавершене виробництво	120400,00
10.	Обладнання для виготовлення шоколаду	42700,00
11.	Статутний капітал	2422227,00

Продовження таблиці 1

1	2	3
12.	Горіхи лісові	4200,00
13.	Споруда складу для зберігання цукерок	15140,00
14.	Автомобіль вантажний	35300,00
15.	Цукор	1360,00
16.	Какао 2 сорту	25200,00
17.	Комбайн для переробки фруктів	82950,00
18.	Заборгованість за електроенергію	121800,00
19.	Молоко сухе	43600,00
20.	Грошові кошти на поточному рахунку	56630,00
21.	Довгострокова дебіторська заборгованість	107900,00
22.	Довгострокові кредити банків	350000,00
23.	Візки для перевезення вантажів у цеху	195200,00
24.	Запасні частини	3100,00
25.	Поточна дебіторська заборгованість	85200,00
26.	Підйомні механізми, частини обладнання	684100,00
27.	Заборгованість органам соціального страхування	15800,00
28.	Резервний капітал	66300,00
29.	Споруда цеху 2	304000,00
30.	Столи письмові	6100,00
31.	Обладнання для виготовлення карамелі	144500,00
32.	Додатковий капітал	25800,00
33.	Інструменти та інвентар	115200,00
34.	Короткострокова кредиторська заборгованість	25800,00
35.	Какао 1 сорту	24600,00
36.	Ліцензія	40200,00
37.	Канцелярські приладдя	900,00
38.	Цукерки «Плюшевий ведмедик» в коробці	85400,00
39.	Патент	3800,00
40.	Тара і тарні матеріали	1300,00

Необхідно:

1. Визначити господарські засоби та джерела формування господарських засобів.

2. Записати виконане завдання в таблицю 2.

Таблиця 2 – Господарські засоби та джерела формування господарських засобів

№ з\п	АКТИВИ	Сума, грн.	№ з\п	ПАСИВИ	Сума, грн.
	Разом			Разом	

2. Із наведеного переліку необхідно вибрати тільки ті показники, які знаходять своє відображення в балансі.

1) грошові кошти та їх еквіваленти; 2) заборгованість перед банком; 3) чисельність працюючих на підприємстві; 4) основні засоби; 5) номер договору

купівлі-продажу; 6) дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги; 7) рівень кваліфікації кадрів; 8) запаси; 9) нематеріальні активи; 10) кількість комп'ютерів на підприємстві; 11) земля; 12) управлінські здібності персоналу.

3. Із наведеного переліку необхідно віднести статті до активу чи пасиву балансу; визначити величину власного капіталу підприємства.

1) розрахунки з оплати праці – 14190 грн.; 2) основні засоби – 146800 грн.; 3) матеріали – 24560 грн.; 4) розрахунки з постачальниками – 2600 грн.; 5) короткострокові кредити банку – 3100 грн.; 6) кредитори – 4040 грн.; 7) готівка – 1500 грн.; 8) поточний рахунок – 18340 грн.; 9) дебітори – 3840 грн.; 10) додатковий капітал – 200000 грн.; 11) резервний капітал – 100000 грн.; 12) зареєстрований (пайовий) капітал – 400000 грн.; 13) власний капітал - ?

4. Надати обґрунтовану відповідь на запитання:

1. Що відображають у бухгалтерському балансі?
2. Як побудувати бухгалтерський баланс?
3. Що відображають в активі бухгалтерського балансу?
4. Що відображають в пасиві бухгалтерського балансу?
5. Що означає «стаття балансу»?
6. Яке значення має інформація із бухгалтерського балансу для керівництва підприємства?

5. На підставі вихідних даних завдання 1, необхідно:

1. Згрупувати господарські засоби за їх класифікаційними ознаками та джерела формування господарських засобів.
2. Записати виконане завдання в таблицю 1.

Таблиця 1 – Господарські засоби за їх класифікаційними ознаками та джерела формування господарських засобів

Господарські засоби (активи)			Джерела господарських засобів (пасиви)	
За формами функціонування	За участю в обороті	За ступенем ліквідності	Власний капітал	Залучений капітал
Разом	Разом	Разом	Разом	Разом

6. Для наочності змін, які відбуваються у структурі активу і пасиву підприємства складено початковий баланс з невеликою кількістю статей (таблиця 1).

Таблиця 1 - Початковий баланс ТОВ «Прометей»

Актив		Пасив	
стаття	сума, тис. грн	стаття	сума, тис. грн
1	2	3	4
Грошові кошти та їх еквіваленти	3000	Зареєстрований (пайовий) капітал	2000

Продовження таблиці 1

1	2	3	4
Запаси	3000	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	4000
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	4000	Короткострокові кредити банків	1000
		Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	3000
Баланс	10000		10000

6.1. Визначити плив на структуру активу і пасиву бухгалтерського балансу операції III типу. Заповнити таблицю 2.

Зміст господарської операції: отримано на поточний рахунок підприємства (стаття «Грошові кошти та їх еквіваленти») короткостроковий кредит банку в сумі 500 тис. грн.

Таблиця 2 - Баланс ТОВ «Прометей» (після операцій типу А+ П +)

Актив			Пасив		
стаття	початковий баланс сума, тис. грн	після господарської операції, тис. грн.	стаття	початковий баланс сума, тис. грн	після господарської операції, тис. грн.
1	2	3	4	5	6
Грошові кошти та їх еквіваленти	300		Зареєстрований (пайовий) капітал	200	
Запаси	300		Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	400	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	400		Короткострокові кредити банків	100	

Продовження таблиці 2

1	2	3	4	5	6
			Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	300	
Баланс	1000			1000	

6.2. Визначити плив на структуру активу і пасиву бухгалтерського балансу операції IV типу. Заповнити таблицю 3.

Зміст господарської операції: перераховано підприємством з поточного рахунка в банку заборгованість за раніше отриманим кредитом на суму 100 тис. грн.

Таблиця 3 - Баланс ТОВ «Прометей» (після операцій типу А- П -)

Актив			Пасив		
стаття	початко - вий баланс сума, тис. грн	після господарської операції, тис. грн.	стаття	початковий баланс сума, тис. грн	після господарської операції, тис. грн.
Грошові кошти та їх еквіваленти	300		Зареєстрований (пайовий) капітал	200	
Запаси	300		Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	400	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	400		Короткострокові кредити банків	100	
			Поточна кредиторська заборгова - ність за товари, роботи, послуги	300	
Баланс	1000			1000	

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Бурлан С.А., Каткова Н.В. Бухгалтерський облік (загальна теорія): навч.

- посіб. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2018. 272 с.
2. Лень В., Гливенко В. Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2018. 608 с.
  3. Ткаченко Н.М. Теорія бухгалтерського обліку: підручн. Друге видання, допов. і переробл. Київ: Алерта, 2020. 192 с.

Допоміжна

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 лип. 1999 р. № 996-XIV. URL: http://www.nibu.factor.ua/ukr/info/Zak_basa/Z996/
2. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку. URL: <https://http://rada.gov.ua>

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України. URL: <http://www.rada.gov.ua>
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.

Тема 4. Рахунки бухгалтерського обліку

Методи контролю: усне опитування, оцінювання виконаних завдань

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*
2. *Самостійно опрацюйте питання:*
  1. Бухгалтерські рахунки обліку, їх зміст та будова.
  2. Активні та пасивні рахунки, їх побудова.
  3. Подвійне відображення операцій на рахунках, його сутність та контрольне значення.
  4. Синтетичні й аналітичні рахунки, їх взаємозв'язок.
  5. Узагальнення даних поточного бухгалтерського обліку.
  6. Оборотні відомості, їх побудова та призначення.
  7. Синтетичні рахунки бухгалтерського обліку та їх характеристика.
  8. Аналітичні рахунки та порядок їх використання.
  9. Взаємозв'язок аналітичних та синтетичних рахунків.
3. *Виконання завдань:*
  1. Назви рахунків і субрахунків: 1) основні засоби; 2) нематеріальні активи; 3) сировина й матеріали; 4) розрахунки з підзвітними особами; 5) витрати на збут; 6) короткострокові позики; 7) паливо; 8) МШП; 9) статутний капітал; 10) прибуток нерозподілений; 11) виробництво; 12) готівка; 13) готова

продукція; 14) розрахунки з покупцями та замовниками; 15) капітал у дооцінках; 16) розрахунки з постачальниками та підрядниками; 17) рахунки в банках.

Необхідно розділити рахунки та субрахунки на активні і пасивні.

2. У вигляді рисунку вказати послідовність операцій щодо відкриття і закриття бухгалтерського рахунку.

3. Необхідно визначити невідомі суми на наведених схемах бухгалтерських рахунків.

АКТИВНІ РАХУНКИ			
Сальдо початкове	500 грн.		
1)	400 грн.	4)	3000 грн.
2)	9000 грн.	5)	250 грн.
3)	?	6)	?
		Оборот	?
Оборот	10180 грн.		
Сальдо кінцеве	7130 грн.		
ПАСИВНІ РАХУНКИ			
		Сальдо початкове	200 грн.
3)	320 грн.	1)	9000 грн.
4)	100 грн.	2)	180 грн.
5)	?		
Оборот	620 грн.	Оборот	?
		Сальдо кінцеве	?

4. Необхідно дати економічну характеристику рахунків бухгалтерського обліку (10, 20, 23, 26, 30, 37, 40, 44, 63, 68) за такою схемою:

- повна назва рахунку відповідно до Плану рахунків;
- відношення рахунку до балансу;
- структура рахунку;
- об'єкти, що на ньому обліковуються.

5. Зробити групування рахунків бухгалтерського обліку за структурою і призначенням. Заповнити таблицю 1.

Таблиця 1- Класифікація рахунків за структурою і призначенням

Основні	Регулюючі	Операційні	Фінансово-результативні	Позабалансові

Вихідні дані:

131 «Знос основних засобів», 741 «Дохід від реалізації фінансових інвестицій», 201 «Сировина і матеріали», 02 «Активи на відповідальному збереженні», 203 «Паливо», 285 «Торгова націнка», 22 «Малоцінні швидкозношувані предмети», 38 «Резерв сумнівних боргів», 82 «Відрахування на соціальні заходи», 28 «Товари», 30 «Готівка», 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками», 01 «Орендовані необоротні активи», 36 «Розрахунки з покупцями і замовниками», 66 «Розрахунки по оплаті праці», 372 «Розрахунки з підзвітними особами», 641 «Розрахунки за податками», 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)», 48 «Цільове фінансування і цільові надходження», 60 «Короткострокові позики», 45 «Вилучений капітал», 15 «Капітальні інвестиції», 95 «Фінансові витрати», 69 «Доходи майбутніх періодів», 31 «Рахунки в банках», 18 «Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи», 08 «Бланки суворого обліку», 23 «Виробництво».

6. За наведених нижче Т – рахунках відображені господарські операції. Сформулювати зміст операцій та визначити бухгалтерські проводки.

Підрахувати обороти та кінцеві залишки.

«Сировина і матеріали»		«Рахунки в банках»		«Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	
Дт	Кт	Дт	Кт	Дт	Кт
С-до-8000		С-до-20000			
1) 1800			1) 18000		
2) 80			2) 900		
об. ?	об.?	об. ?	об.?	2) 18000	С-до-18000
				3) 900	1) 1800
				об. ?	об.?
С-до - ?		С-до - ?			
					С-до ?

7. Необхідно визначити, які записи неправильні.

Дані для виконання:

№ з/п	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит
1	Придбано товари за готівку	Товари	Готівка в національній валюті
2	Повернуто частину офісного обладнання ТОВ «Лідер»	Машини та обладнання	ТОВ «Лідер»
3	Погашено з поточного рахунку частину заборгованості фірмі «Дельта»	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	Поточні рахунки в національній валюті
4	Придбано обладнання в кредит в магазині «Світоч»	Магазин «Світоч»	Обладнання

8. Заповнити журнал господарських операцій (таблиця 1).

Таблиця 1 - Журнал господарських операцій:

№ з/п	Зміст господарської операції	Д-т	К-т	Умовна сума, грн.
1	Одержано в касу кошти з поточного рахунку			2600
2	Видано із каси з/плату			2500
3	Перераховано з поточного рахунку постачальникам за запчастини			1800
4	Перераховано частково з поточного рахунку в погашення заборгованості по довгостроковому кредиту			15000
5	Зараховано на поточний рахунок заборгованість від покупців			6050
6	Відпущені зі складу в виробництво: а) паливо; б) запасні частини			5350 2720
7	Нараховано аванс робітникам			2420
8	Перераховано з поточного рахунку податки в бюджет			1400
9	Повернуто в касу невикористані підзвітні суми			210

9. Необхідно вибрати правильний варіант кореспонденції рахунків.

№	Зміст господарської операції	Сума, грн.	Варіант відповіді	Д-т	К-т
1	Оприбутковано на склад готову продукцію за фактичною собівартістю	70000	1	26	23
			2	23	26
			3	90	26
2	Відвантажено покупцям готову продукцію	18000	1	90	26
			2	79	90
			3	36	70
3	Оплачено з поточного рахунку залізничний тариф за перевезення реалізованої продукції	12500	1	31	36
			2	92	31
			3	93	31
4	Отримано на поточний рахунок кошти від покупців за продукцію	92000	1	31	70
			2	36	31
			3	31	36

10. На підставі кореспонденції бухгалтерських рахунків визначити зміст господарських операцій.

№ операції	Зміст господарських операцій	Кореспонденція рахунків	
		дебет	кредит
1		443	43
2		79	441
3		23	131
4		24	20
5		26	23
6		26	25

7		10	46
8		63	60
9		203	631
10		23	661

11. Вибрати правильний варіант кореспонденції рахунків наведених господарських операцій:

Зміст господарських операцій	Сума, грн.	Варіант відповіді	Кореспонденція рахунків	
			дебет	кредит
1. Нарахована зарплата робітникам основного виробництва	800000	1	66	91
		2	23	66
		3	92	66
2. Утриманий ПДФО від нарахованої заробітної плати робітників основного виробництва	144000	1	66	64
		2	92	65
		3	23	64
3. Використані матеріали на поточний ремонт обладнання цеху	120600	1	91	201
		2	92	202
		3	93	201
4. За рахунок одержаної короткострокової позики сплачено підряднику грошові кошти за виконані роботи	200	1	63	31
		2	631	60
		3	631	50
5. За накладною одержані запасні частини від постачальників	100750	1	20	63
		2	201	31
		3	202	40

12. На підставі кореспонденції рахунків визначити зміст господарських операцій: Дт 30 Кт 31; Дт 10 Кт 40; Дт 31 Кт 36; Дт 31 Кт 60; Дт 63 Кт 31; Дт 372 Кт 30; Дт 30 Кт 37; Дт 92 Кт 63; Дт 23 Кт 66; Дт 23 Кт 20; Дт 92 Кт 66; Дт 65 Кт 31.

13. Сформулювати зміст господарських операцій за наведеними даними.

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума, грн.
1	Готівка	Рахунки в банках	7500
2	Розрахунки за виплатами працівникам	Поточні рахунки в національній валюті	150200
3	Сировина й матеріали	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	670400
4	Розрахунки з підзвітними особами	Готівка	1500
5	Виробництво	Малоцінні та швидкозношувані предмети	4307
6	Готова продукція	Виробництво	185090
7	Рахунки в банках	Короткострокові кредити банків у національній валюті	75550

14. Сформулювати зміст господарських операцій, що наведені в журналі реєстрації господарських операцій.

Журнал реєстрації господарських операцій

№ операції	Економічний зміст	Сума, грн.	Кореспонденція рахунків	
			дебет	кредит
1		18200	Готівка	Рахунки в банках
2		30000	Розрахунки за податками й платежами	Рахунки в банках
3		282000	Розрахунки з оплати праці	Готівка
4		350000	Короткострокові кредити банків у національній валюті	Рахунки в банках
5		1500000	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	Рахунки в банках
6		1000000	Основні засоби	Статутний капітал
7		400700	Рахунки в банках	Розрахунки з іншими дебіторами
8		60900	Готівка	Рахунки в банках
9		100400	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	Рахунки в банках
10		3460	Розрахунки з підзвітними особами	Готівка
11		350000	Виробництво	Сировина й матеріали
12		50000	Виробництво	Паливо

15. На підставі наведеної шахової відомості сформулювати зміст відображених в ній господарських операцій (умовні суми).

кредит	13	201	31	63	66	Оборот з
дебет						дебету
15				500		500
201				1000		1000
23		200			1010	1210
30			700			700
63			200			200
91	120					120
92	210				2000	2210
Оборот з кредиту	330	200	900	1500	3010	5940

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Бурлан С.А., Каткова Н.В. Бухгалтерський облік (загальна теорія): навч. посіб. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2018. 272 с.
2. Лень В., Гливенко В. Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2018. 608 с.
3. Ткаченко Н.М. Теорія бухгалтерського обліку: підручн. Друге видання, допов. і переробл. Київ: Алерта, 2020. 192 с.

Допоміжна

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 лип. 1999 р. № 996-XIV. URL: http://www.nibu.factor.ua/ukr/info/Zak_basa/Z996/
2. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку. URL: <https://http://rada.gov.ua>
3. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій, затв. наказом М-ва фінансів України від 30 лист. 1999 р. № 291. URL: <http://rada.gov.ua/>

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України. URL: <http://www.rada.gov.ua>
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 ГОСПОДАРСЬКІ ПРОЦЕСИ І ДОКУМЕНТАЦІЯ

Тема 5. План рахунків бухгалтерського обліку

Методи контролю: усне опитування, оцінювання виконаних задач

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*
2. *Самостійно опрацюйте питання:*
  1. Характеристика Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій №291 від 30.11.1999 р. (зі змінами) за класами рахунків.
  3. Характеристика статей Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку №291 від 30.11.1999 р. (у редакції від 29.10.2019 р.).
3. *Виконання завдань:*

1. За змістом господарських операцій скласти кореспонденцію рахунків на підставі використання Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій №291 від 30.11.1999 р. (зі змінами).

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Д-т	К-т
1	Отримані в касу кошти з поточного рахунку для витрат на відрядження		
2	Видано з каси головному інженеру підприємства на відрядження		
3	Відпущені у виробництво комплектуючі вироби		
4	Відпущені з комори матеріали для виготовлення продукції		
5	Відпущені з комори інші матеріали на загальновиробничі потреби		
6	Зараховано на поточний рахунок аванс від покупця		
7	На поточний рахунок зарахована короткострокова позика банку		
8	Погашена заборгованість по податку на додану вартість		
9	Випущена з виробництва готова продукція		
10	Відвантажена покупцям готова продукція		

2. Вказати зміст господарської операції за вказаною кореспонденцією рахунків:

№ з/п.	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Д-т	К-т
1		«Короткострокові позики»	«Рахунки в банках»
2		«Виробництво»	«Виробничі запаси»
3		«Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	«Рахунки в банках»
4		«Готова продукція»	«Виробництво»
5		«Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)»	«Статутний капітал»
6		«Нематеріальні активи»	«Розрахунки з постачальниками та підрядниками»
7		«Адміністративні витрати»	«Знос (амортизація) необоротних активів»
8		«Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	«Короткострокові векселі видані»

9		«Короткострокові векселі одержані»	«Розрахунки з покупцями та замовниками»
10		«Забезпечення майбутніх витрат і платежів»	«Розрахунки з оплати праці»

3. Вказати зміст господарських операцій за рахунками 5 класу на підставі використання Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку №291 від 30.11.1999 р. (у редакції від 29.10.2019 р.).

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Д-т	К-т
1		50	31
2		50	33
3		60	50
4		51	37
5		52	30
6		10	53

4. Вказати зміст господарських операцій за рахунками 6 класу на підставі використання Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку №291 від 30.11.1999 р. (у редакції від 29.10.2019 р.).

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Д-т	К-т
1		60	31
2		60	34
3		63	64
4		42	60
5		66	31
6		92	66

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Бурлан С.А., Каткова Н.В. Бухгалтерський облік (загальна теорія): навч. посіб. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2018. 272 с.
2. Лень В., Гливенко В. Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2018. 608 с.
3. Ткаченко Н.М. Теорія бухгалтерського обліку: підручн. Друге видання, допов. і переробл. Київ: Алерта, 2020. 192 с.

Допоміжна

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 лип. 1999 р. № 996-XIV. URL: http://www.nibu.factor.ua/ukr/info/Zak_basa/Z996/

2. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій, затв. наказом М-ва фінансів України від 30 лист. 1999 р. № 291. URL: //http://rada.gov.ua/

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України. URL: <http://www.rada.gov.ua>
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.

Тема 6. Документація і інвентаризація

Методи контролю: усне опитування, оцінювання виконаних задач та тестових завдань

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*
2. *Самостійно опрацюйте питання:*
  1. Електронний документ: характеристика та порядок складання.
  2. Напрямки удосконалення документації та будови документів.
  3. Порядок зберігання документів.
  4. Порядок формування номенклатури справ.
  5. Інвентаризація в бухгалтерському обліку.

3. Виконання задач:

1. Скласти схему «Класифікація бухгалтерських документів». Надати характеристику наступним видам документів: зведений; внутрішній; виправдний; комбінований документ.
2. Скласти загальний графік документообігу.
3. Скласти економічний кросворд за змістом теми 6. По горизонталі та вертикалі - 10 питань.
4. Заповнити таблицю 1.

Таблиця 1 - Порядок зберігання прийнятих до постійного архіву документів

Спосіб зберігання	Характеристика
Хронологічний	
У предметному порядку	
У кореспондентському порядку	

5. У вигляді рисунку вказати способи виправлення помилок написання і реєстрації бухгалтерських документів.

6. Надати характеристику основних статей Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань № 879 від 02.09.2014 р. Заповнити таблицю 1.

Таблиця 1 - Визначення основних вимог Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань № 879 від 02.09.2014 р. (зі змінами).

Назва статті	Коротка характеристика
Організація та основні правила проведення інвентаризації	
Порядок інвентаризації активів та зобов'язань (в частині основних засобів, запасів)	
Перевірка та оформлення результатів інвентаризації	

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Бурлан С.А., Каткова Н.В. Бухгалтерський облік (загальна теорія): навч. посіб. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2018. 272 с.
2. Лень В., Гливенко В. Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2018. 608 с.
3. Ткаченко Н.М. Теорія бухгалтерського обліку: підручн. Друге видання, допов. і переробл. Київ: Алерта, 2020. 192 с.

Допоміжна

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 лип. 1999 р. № 996-XIV. URL: http://www.nibu.factor.ua/ukr/info/Zak_basa/Z996/
2. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затв. наказом М-ва фінансів України від 02 вер. 2014 р. № 879. URL: <http://rada.gov.ua/>
3. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій, затв. наказом М-ва фінансів України від 30 лист. 1999 р. № 291. URL: <http://rada.gov.ua/>

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України. URL: <http://www.rada.gov.ua>
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.

Тема 7. Облік господарських процесів

Методи контролю: усне опитування, оцінювання виконаних задач

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*
2. *Самостійно опрацюйте питання:*

1. Оцінка об'єктів бухгалтерського обліку.
2. Калькулювання об'єктів бухгалтерського обліку.
3. Основи поточного обліку діяльності суб'єкта господарювання .
4. Облік процесу заснування (створення) суб'єкта господарювання .
5. Облік процесу постачання.
6. Облік процесу виробництва, виконання робіт та надання послуг.
7. Облік процесу реалізації.
8. Облік процесу припинення діяльності.

3. Виконання задач:

1. Виконати графічний диктант.

Примітка: відповідь «так» позначається графічним знаком «∩», а відповідь «ні» – «—».

1.1. Чи вірно, що оцінка - це один із елементів методу бухгалтерського обліку і один із способів вартісного вимірювання об'єктів обліку, під якою розуміють наукову обґрунтовану систему вартісного вимірювання об'єктів бухгалтерського обліку в грошовому виразі?

1.2. Чи вірно, що науковці відображають два підходи для визначення оцінки: I. оцінка орієнтована на поточний момент (поточні продажні ціни) та II. оцінка орієнтована на минулий час (закупівельними цінами та історичною собівартістю)?

1.3. Чи вірно, що основними принципами оцінки є реальність і об'єктивність?

1.4. Чи вірно, що оцінка господарських засобів з використанням історичної вартості - це відображення за сумою сплачених грошових коштів чи їх еквівалентів або за справедливою вартістю (сума, за якою можна обміняти актив або погасити заборгованість в операції між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами) компенсації, виданої, щоб придбати їх, на момент придбання?

1.5. Чи вірно, що оцінка господарських засобів з використанням поточної собівартості - це відображення за сумою грошових коштів або їх еквівалентів, яка була б сплачена у разі придбання такого або еквівалентного активу на поточний момент?

1.6. Чи вірно, що оцінка господарських засобів з використанням вартості реалізації - відображення за сумою грошових коштів або їх еквівалентів, яку можна було б отримати на поточний момент шляхом продажу активу в ході звичайної їх реалізації?

1.7. Чи вірно, що калькулювання – це один елементів методу бухгалтерського обліку і один із способів вартісного вимірювання об'єктів обліку, під яким розуміють наукову обґрунтовану систему обчислення собівартості одиниці випущеної продукції, наданих послуг або виконаних робіт?

1.8. Чи вірно, що за допомогою калькуляції розраховують собівартість всієї продукції, виконаних робіт або наданих послуг (об'єкту калькулювання) і собівартість їх калькуляційної одиниці ?

1.9. Чи вірно, що в залежності від періоду складання калькуляції поділяють на попередні і послідувачі?

2.0. Чи вірно, що попередні калькуляції - складають до початку звітнього періоду, а послідувачі - після закінчення звітнього періоду?

2.1. Чи вірно, що до попередніх калькуляцій відносять планові, нормативні, проектно-кошторисні і технічні?

2.2. Чи вірно, що планова калькуляція - це розрахунок планової собівартості на основі норм витрат, які підприємство планує досягти до кінця планового періоду?

2.3. Чи вірно, що об'єктом калькулювання може бути окремий вид продукції або група однорідної продукції, окремі види виконаних робіт або наданих послуг, собівартість яких визначається за допомогою складання калькуляції?

2.4. Чи вірно, що вимірником об'єкту калькулювання є калькуляційні одиниці, які можуть бути: натуральними (тони, метри, штуки, тощо); умовно-натуральними (одна тисяча умовних банок консервної продукції тощо); вартісні (тис. грн.); умовні калькуляційні одиниці (відсоток жирності молочних продуктів, відсоток спирту у лікєро-горілочних виробках); одиниці роботи персоналу (людино-година)?

2.5. Чи вірно, що підприємництво - це самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями) з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку?

2.6. Чи вірно, що постачання є першою і важливішою стадією кругообігу засобів у діяльності суб'єкта господарювання?

2.7. Чи вірно, що середній відсоток ТЗВ = (Сума ТЗВ отриманих протягом звітнього періоду / Вартість матеріалів, що надійшли протягом звітнього періоду *100%)?

2.8. Чи вірно, що витрати виробництва за способом їх включення в собівартість продукції поділяють на прямі і непрямі?

2.9. Чи вірно, що реалізація продукції, виконання робіт або надання послуг представляє собою завершальну стадію кругообігу засобів суб'єкта господарювання, на якій здійснюються товарно-грошові відносини між виробником продукції та її покупцем?

3.0. Чи вірно, що для відображення доходів від реалізованої готової продукції, товарів, виконаних робіт та наданих послуг використовується синтетичний пасивний рахунок 70 «Доходи від реалізації»?

2. На ТОВ «Світ солодоців» було встановлено, що у червні 2019 р. було придбано легковий автомобіль для комерційного директора.

Придбання, оприбуткування та введення в експлуатацію відображені в бухгалтерському обліку такими записами:

Дт 631 Кт 311

Дт 641 Кт 631

Дт 105 Кт 631

Скласти правильну кореспонденцію рахунків.

3. Вказати кореспонденцію рахунків на господарські операції щодо придбання основних засобів:

1. Відображення вартості придбаних основних засобів за договором постачання у сумі 300 тис. грн.

2. Відображення суми податку на додану вартість (60 тис. грн).

3. Відображення вартості транспортних, інформаційних, консультаційних, посередницьких, реєстраційних послуг та інших витрат, пов'язаних з придбанням основних засобів (30 тис. грн.).

4. Відображення суми податку на додану вартість (6 тис. грн.).

5. Зарахування об'єктів до складу основних засобів (суму розрахувати).

4. Вказати рахунки, на яких обліковуються витрати виробництва. Надати характеристику.

5. Таблиця 1 - Залишки незавершеного виробництва на початок і кінець поточного місяця ПАТ «Забудовник» (тис. грн)

№ з/п	Стаття витрат	Виріб А		Виріб Б	
		На початок місяця	На кінець місяця	На початок місяця	На кінець місяця
1	Матеріали	2340,00	1920,00	528,00	420,00
2	Заробітна плата	860,00	650,00	220,00	200,00
3	Відрахування на соціальні заходи	309,60	234,00	79,20	72,00
4	Амортизація основних засобів	370,00	219,00	110,00	85,00
5	Загальновиробничі витрати	121,40	77,00	63,80	78,00
	Разом:	4001,00	3100,00	1000,00	855,00

Зміст господарських операцій, здійснених у ПАТ «Забудовник»:

1. Витрачено матеріали на суму 580 тис. грн. на виготовлення виробів:

А - 300 тис. грн.; Б - 280 тис. грн.

Витрачені матеріали відображаються в обліку наступним записом:

Дт 23 «Виробництво», аналітичний рахунок «Виріб А» 300 тис. грн.;

Дт 23 «Виробництво», аналітичний рахунок «Виріб Б» 280 тис. грн.

Кт - вказати назву рахунку на загальну суму 580 тис. грн.

2. Нарахована заробітна плата працівникам на загальну суму 690 тис. грн., зокрема:

працівникам, зайнятим виготовленням виробу А на суму 400 тис. грн.;

працівникам, зайнятим виготовленням виробу Б на суму 200 тис. грн.;

загальновиробничому персоналу - 40 тис. грн.;

адміністративно-управлінському персоналу на суму 50 тис. грн.

Вказати кореспонденцію рахунків щодо нарахування заробітної плати працівникам підприємства і визначити загальну суму.

Примітка: заробітна плата робітників, зайнятих безпосередньо виготовленням виробів А і Б прямо включається у собівартість виробів А і Б, а заробітна плата відображена за рахунком 91 включається у собівартість шляхом непрямого її розподілу.

3. Розрахувати єдиний соціальний внесок у розмірі 22 % від фонду оплати праці (загальна сума нарахованої по підприємству заробітної плати).

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Бурлан С.А., Каткова Н.В. Бухгалтерський облік (загальна теорія): навч. посіб. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2018. 272 с.
2. Лень В., Гливенко В. Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2018. 608 с.
3. Ткаченко Н.М. Теорія бухгалтерського обліку: підручн. Друге видання, допов. і переробл. Київ: Алерта, 2020. 192 с.

Допоміжна

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 лип. 1999 р. № 996-XIV. URL: http://www.nibu.factor.ua/ukr/info/Zak_basa/Z996/
2. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку. URL: <https://rada.gov.ua>

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України. URL: <http://www.rada.gov.ua>
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

Тема 8. Форми бухгалтерського обліку

Методи контролю: усне опитування, оцінювання виконаних завдань

Завдання для самостійної роботи:

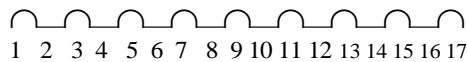
1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*
2. *Самостійно опрацюйте питання:*
  1. Обліковий реєстр і облікова реєстрація: визначення та значення для бухгалтерського обліку.

2. Класифікація облікових реєстрів.
3. Методика узгодження записів в аналітичних облікових реєстрах із синтетичними.
4. Будова і призначення Головної книги.
5. Характеристика журналів №1, 2 і 3.
6. Характеристика журналів № 4, 5 і 5А.
7. Характеристика журналів № 6, 7 та відомостей аналітичного обліку.
8. Способи виявлення і виправлення помилок в облікових реєстрах.
9. Форми бухгалтерського обліку та їх характеристика.

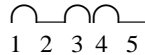
3. Виконання завдання:

1. Самостійно скласти питання до графічного диктанту.

1.1.

1.2.

2. Скласти 10 тестів за вказаною формою:

1. Тестове питання за змістом теми курсу

- A. _____
- B. _____
- C. _____
- D. _____

Примітка: правильну відповідь до тесту виділити ( ).

4. Виконання тестових завдань:

1. Спеціальна таблиця, що призначена для відображення документально оформлених господарських операцій у системі рахунків, накопичення та зберігання облікової інформації — це

- A. обліковий реєстр
- B. план рахунків
- C. баланс
- D. звіт про фінансові результати

2. Реєстри бухгалтерського обліку повинні містити

- A. назву
- B. період реєстрації господарських операцій
- C. прізвища осіб, які його склали і підписи
- D. всі відповіді правильні

3. Облікові реєстри поділяються на книги, картки і окремі листки за

- A. обсягом змісту
- B. зовнішнім виглядом
- C. видами бухгалтерських записів
- D. будовою

4. Облікові реєстри зберігаються протягом

- A. 1 року
- B. 3 років
- C. 5 років
- D. 10 років

5. Перекручення інформації тільки в одному обліковому реєстрі називається

- A. локальною помилкою
- B. випадковою помилкою
- C. транзитною помилкою
- D. тимчасовою помилкою

6. За допомогою якого способу неправильний запис закреслюють однією рискою так, щоб можна було прочитати закреслене, а зверху пишуть правильну суму або текст

- A. «червоного сторно»
- B. додаткових записів
- C. коректурного способу
- D. штрихуванням

7. Облікові реєстри поділяються на реєстри синтетичні, аналітичного обліку та комбіновані за

- A. обсягом змісту
- B. зовнішнім виглядом
- C. видами бухгалтерських записів
- D. будовою

8. У формі обліку Журнал-Головна відображається

- A. хронологічний запис
- B. синтетичний запис
- C. хронологічний і синтетичний записи
- D. немає правильної відповіді

9. Основними обліковими реєстрами журнально-ордерної форми є

- A. журнали-ордери
- B. Головна книга
- C. меморіальні ордери
- D. реєстраційний журнал

10. Для відображення аналітичних даних за кожною номенклатурою обліку застосовуються

- A. бухгалтерські книги
- B. картки
- C. журнали-ордери
- D. накопичувальні відомості

11. Коли неправильно складено запис або сума на рахунках більша, ніж вона мала місце, у господарській операції використовується

- A. метод додаткових проводок
- B. коректурний метод

С. метод «червоне сторно»

Д. немає правильної відповіді

12. Реєстраційний журнал використовується при

А. формі обліку Журнал-Головна

В. меморіально - ордерній формі обліку

С. журнально - ордерній формі обліку

Д. комп'ютерній формі обліку

13. Журнали - ордери побудовані за

А. дебетовою ознакою

В. кредитовою ознакою

С. дебетово-кредитовою ознакою

Д. немає правильної відповіді

14. Кожен журнал-ордер містить

А. постійний номер

В. кореспонденцію рахунків

С. однорідні синтетичні рахунки

Д. все вище вказане

15. Форма бухгалтерського обліку, що є найбільш поширеною для використання на промислових підприємствах

А. Журнал-Головна

В. меморіально-ордерна

С. журнально-ордерна

Д. комбінована

16. Облікові реєстри поділяють на односторонні, двосторонні, багатосторонні та шахові за

А) обсягом змісту

В) зовнішнім виглядом

С) видами бухгалтерських записів

Д) будовою

17. Журнальна форма бухгалтерського обліку включає

А. 5 журналів

В. 6 журналів

С. 7 журналів

Д. 8 журналів

18. У спеціальній відомості №8 ведуть

А. облік власного капіталу

В. облік об'єктів позабалансового обліку

С. облік доходів

Д. облік витрат

19. Облікові реєстри поділяють на хронологічні, синтетичні та комбіновані за

А. обсягом змісту

В. зовнішнім виглядом

- С. видами бухгалтерських записів
- Д. будовою
- 20. До журналів-ордерів відкривають**
- А. окремі відомості
- В. меморіальні ордери
- С. реєстраційний журнал
- Д. довідку бухгалтерії

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Бурлан С.А., Каткова Н.В. Бухгалтерський облік (загальна теорія): навч. посіб. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2018. 272 с.
2. Лень В., Гливенко В. Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2018. 608 с.
3. Ткаченко Н.М. Теорія бухгалтерського обліку: підручн. Друге видання, допов. і переробл. Київ: Алерта, 2020. 192 с.

Допоміжна

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 лип. 1999 р. № 996-XIV. URL: http://www.nibu.factor.ua/ukr/info/Zak_basa/Z996/
2. Про затвердження Методичних рекомендацій по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку, затв. наказом М-ва фінансів України від 29.12.2000 р. № 356. URL: <https://rada.gov.ua>

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України. URL: <http://www.rada.gov.ua>
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

Тема 9. Основи бухгалтерської (фінансової) звітності

Методи контролю: усне опитування, оцінювання виконаних завдань

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*
2. *Самостійно опрацюйте питання:*
  1. Поняття та загальні вимоги до бухгалтерської фінансової звітності.
  2. Склад бухгалтерської фінансової звітності та її типові форми.
  3. Форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)».
  4. Форма №2 «Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід)».

5. Форма №3 «Звіт про рух грошових коштів».
6. Форма №4 «Звіт про власний капітал».
7. Порядок регулювання звітності.
8. Консолідована (зведена) бухгалтерська звітність.
9. Звітний період (місячна, квартальна та річна бухгалтерська звітність).
10. Строки подання бухгалтерської фінансової звітності.

3. Виконання завдання:

1. Здійснити групування майна господарства за групами, видами і сферами застосування. Заповнити таблицю 1.

Таблиця 1 - Склад майна ТОВ «Будівельник»

№ з/п	Найменування майна підприємства	Відповідь
1.	Паливо	
2.	Готова продукція у коморі	
3.	Виробниче обладнання в цехах	
4.	Товари, відвантажені покупцеві	
5.	Канцелярські товари	
6.	Тара	
7.	Запасні частини	
8.	Готівка	
9.	Основні матеріали	
10.	Інші дебітори	
11.	Акредитиви	
12.	Акції	
13.	Програмне забезпечення	
14.	Поточний рахунок в національній валюті	
15.	Допоміжні матеріали	
16.	Малоцінні необоротні швидкозношувані предмети	
17.	Купівельні напівфабрикати	
18.	Розрахункова чекова книжка	
19.	Брокерське місце на біржі	
20.	Поточний рахунок в іноземній валюті	
21.	Будівлі і споруди складів	
22.	Підзвітні особи	
23.	Будівля офісу	
24.	Витрати майбутніх періодів	
25.	Незавершене промислове виробництво	

2. Визначити, до якої сторони балансу (активу чи пасиву) належать показники підприємства.

Скласти бухгалтерський баланс (ф. № 1).

Таблиця 1 – Дані для складання балансу підприємства

№ з/п	Код рахунку, субрахунку	Найменування рахунків	Сума, грн.
1	2	3	4
1	ДТ 311	Поточні рахунки в національній валюті	113 040
2	ДТ2 361	Розрахунки з вітчизняними покупцями	12 720

Продовження таблиці 1

1	2	3	4
3	КТ 441	Прибуток нерозподілений	14 760
4	ДТ 104	Основні засоби	217 200
5	ДТ 28	Говари	21 600
6	КТ 666	Розрахунки з оплати праці	7 440
7	КТ 38	Резерв сумнівних боргів	1 800
8	КТ 401	Статутний капітал	300 000
9	КТ 422	Інший вкладений капітал	60 000
10	КТ 631	Розрахунки з вітчизняними постачальниками	10 080
11	КТ 641	Розрахунки за податками	2 460
12	ДТ 14	Довгострокові фінансові інвестиції	7 200
13	КТ 131	Знос основних засобів	38520
14	ДТ 46	Неоплачений капітал	63 300

3. Необхідно заповнити баланс, Ф. № 1 ТОВ «Лідер» на 31 грудня 2019р. на основі нижче наведених даних. Завдання виконати на типовому бланку.

Таблиця 1 – Дані для складання балансу підприємства

№ з/п	Найменування засобів та джерел їх утворення	Сума, тис. грн.
1	Будинки та споруди (основні засоби)	69285
2	Незавершене виробництво	2100
3	Грошові кошти у касі підприємства	175
4	Паливо	1460
5	Додатковий капітал	4800
6	Прибуток нерозподілений	2300
7	Готова продукція	7000
8	Заборгованість бюджету	560
9	Статутний капітал	103580
10	Поточний рахунок підприємства	31080
11	Короткострокові кредити банку	240
12	Сировина й матеріали	10705
13	Розрахунки з вітчизняними постачальниками	2700
14	Заборгованість з іншими дебіторами	35
15	Заборгованість з підзвітними особами	70
16	Заборгованість з оплати праці перед працівниками	6860
17	Заборгованість з соціального страхування	870

4. Заповнити таблицю 1.

Таблиця 1 - Принципи складання фінансової звітності та їх характеристика

Принцип	Характеристика принципу
1. Автономності суб'єкта господарювання	?
...10.	

5. Заповнити таблицю 1.

Таблиця 1 - Класифікація звітності

№ з/п	Класифікаційна ознака	Види звітності	Характеристика
1	За змістом та джерелами складання	статистична, бухгалтерська та оперативна звітність	?
...10	?	?	?

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Бурлан С.А., Каткова Н.В. Бухгалтерський облік (загальна теорія): навч. посіб. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2018. 272 с.
2. Лень В., Гливенко В. Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2018. 608 с.
3. Ткаченко Н.М. Теорія бухгалтерського обліку: підручн. Друге видання, допов. і переробл. Київ: Алерта, 2020. 192 с.

Допоміжна

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 лип. 1999 р. № 996-XIV. URL: http://www.nibu.factor.ua/ukr/info/Zak_basa/Z996/
2. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку. URL: <https://rada.gov.ua>

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України. URL: <http://www.rada.gov.ua>
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

Навчальне видання

Шендригоренко Марина Трохимівна
Гейєр Елеонора Станіславівна
Шевченко Любов Ярославівна
Коверза Вікторія Семенівна
Неізвестна Олена Володимирівна
Янковський Валерій Андрійович

Кафедра фінансів, обліку та оподаткування

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ
БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК**

Формат 60×84/8. Ум. др. арк. 3,6.

Донецький національний університет
економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського
50042, Дніпропетровська обл.,
м. Кривий Ріг, вул. Курчатова, 13.
Свідоцтво суб'єкта видавничої
справи ДК № 4929 від 07.07.2015 р.

